

НЕВЪНА НЕДЪЛЧЕВА

ИМА ЛИ ДРУГЪ СВЪТЪ

(РАЗКАЗИ)

Прощавай винаги
заради Бога!
Учителя

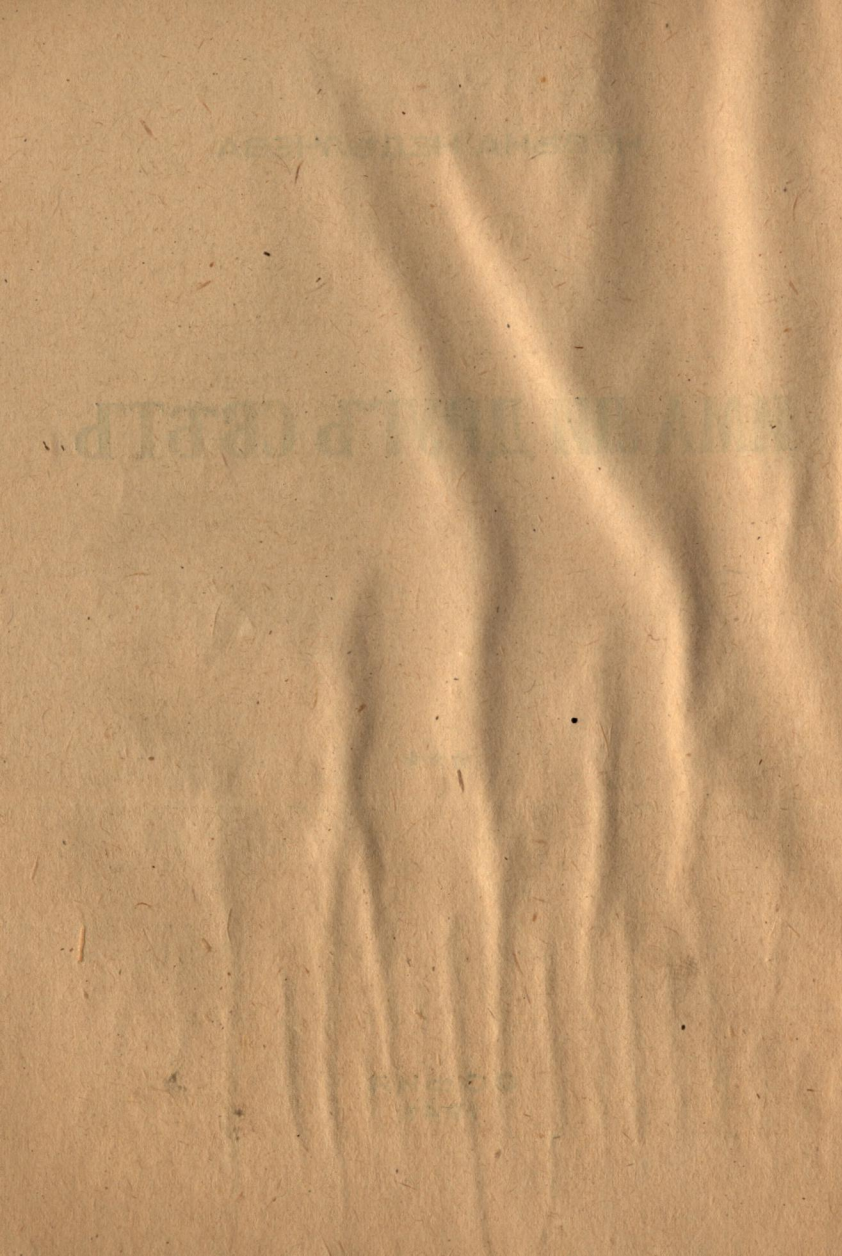
СОФИЯ
1941

НЕВЪНА НЕДЪЛЧЕВА

ИМА ЛИ ДРУГЪ СВѢТЪ

СОФИЯ
1941

Има ли другъ свѣтъ

Бѣхъ отишла въ провинцията на гости у сестра си. Тамъ бѣ тихо, свѣтло, спокойно и азъ изпитвахъ истинска наслада, че необезпокоявана отъ никого можехъ да чета колкото си искамъ.

Сестра ми знаеше, че имамъ нужда отъ почивка и затова гледаше да ми създаде необходимитѣ условия за това.

Но въ срѣда, приемниятъ ѝ день, тя ме помоли да пожертвувамъ малко отъ времето и спокойствието си и да отида въ салона при нея и гоститѣ, които щѣха да дойдатъ.

Съгласихъ се, защото знаехъ, че моятъ отказъ би я оскърбилъ. Следъ обѣдъ къмъ 4 часа започнаха да идватъ гоститѣ. Азъ бѣхъ седнала въ единия жгълъ на салона и държахъ книгата си въ ржка, мислейки, че ще мога да чета, когато дамитѣ се впуснатъ въ свои разговори, които менъ надали щѣха да ме интересуватъ.

Сестра ми ме представяше на тия, които не познавахъ, а тия, които ме познаваха, ми протѣгаха усмихнати ржка, като ми казваха:

— О, добре дошла! Толкова години какъ не сте идвали.

— Да, наистина,—отговаряхъ усмихнато и азъ,—вече петъ години отъ какъ не съмъ идвала тукъ.

Салонътъ бѣше се напълнилъ. Почти всички дами си бѣха донесли ржкодѣлие и, извадили го отъ хубави кутии и специални кошнички, тѣ работѣха и си приказваха за различни нѣща. Отъ дума на дума, разговорътъ премина на тема, която напоследъкъ интересува много хората. Най-напредъ се

започна съ това, че една отъ дамитѣ каза, че сънувала много интересенъ сънъ. Вървѣла по единъ мостъ, много дълъгъ, подъ който протичала огромна мътна рѣка. Мостътъ почналъ да се клати и въ момента, когато мислѣла, че ще се събори, тя извикала и се събудила.

Започнаха да коментиратъ съня. Едни го тълкуваха, като казваха какво може да се случи отъ този сънъ. Други пъкъ казваха, че това е само сънъ и нищо повече. Че сънищата зависѣли отъ храната, отъ преживѣванията презъ деня и че не можемъ да правимъ никакви тълкувания отъ тѣхъ.

Тогава една отъ дамитѣ, млада и много красива, каза, че наистина, сънищата могатъ да иматъ връзка съ храната и преживѣното презъ деня, но че се случватъ понѣкога особенни сънища, които иматъ връзка не съ миналото, но съ бъдещето на човѣка.

Разговорътъ ставаше все по-оживенъ и по-интересенъ и азъ безъ да ща бѣхъ оставила книгата на колѣнетѣ си и се заслушахъ въ него.

— „Ето, — започна дамата, която бѣ казала, че сънищата понѣкога предсказватъ нѣща, които отпосле се случватъ, — ще ви разкажа случая съ моя братъ. Той бѣше бездетенъ. Чакаха десетина години да си иматъ детенце, но напраздно. Снаха ни, крайно нежна и любвеобилна натура, молѣше постоянно братъ ми да си взематъ нѣкое детенце и да си го отгледатъ като свое. Тя бѣше на мнение, че преди всичко обичътъ е, която създава връзкитѣ и отношенията между хората. Че ако тя обича едно дете и се грижи за него, не може и детенцето да не я обикне. А какво повече иска човѣкъ — освенъ обичъ?

„Но братъ ми, човѣкъ сериозенъ и затворенъ въ себе си, винаги отхвърляше тази идея. Той каз-

ваше категорично, че не може да търпи чуждо дете край себе си, че той никога нѣма да се прилепи къмъ него, както ако да би било негово собствено дете.

„Така минаха годинитѣ, както ви казахъ, около десетина. Една сутрина у тѣхъ дошла една тѣхна приятелка по работа, която между другото казала, че скоро починалъ мжжътъ на нейната братовчедка въ едно малко градче и оставилъ жена си съ четири деца. А били крайно бедни и жената болнава се чудела какво да прави съ толкова деца. И затова била решила да даде нѣкое отъ децата, ако нѣкой би поискалъ да го вземе.

„Снаха ми като чула това, трепнала. Обърнала се къмъ братъ ми за да види какво впечатление му е направило разказаното отъ познатата имъ. Но той продължавалъ да си пие сутришното кафе като че ли нищо не билъ чулъ.

„Когато братъ ми отишълъ въ банката на работа, снаха ми казала на приятелката си, че ако би останало на нея, то тя би взела веднага едно отъ дечицата, но мжжътъ не желаелъ.

„Вечерята снаха ми пакъ заговорила за дечицата и лекичко намекнала да взематъ едничко отъ тѣхъ. Но братъ ми ужасно се нервиралъ и въ раздразненото си състояние огорчилъ много жена си. Тя се разплакала и си легнала дълбоко огорчена отъ думитѣ му.

„Но каква била изненадата ѝ, когато въ зори той я разбудилъ и поискалъ извинение за казанитѣ отъ него думи вечерята. И до като тя да му отговори, че не му се сърди, защото тя изобщо е жена съ сърдце, което не може да се сърди, той ѝ казалъ да стане и да се приготви за пжтъ. Тя се много очудила, но веднага станала. Той сжщо станалъ, и до като се обличалъ, казалъ ѝ да отиде и попита

приятелката си за името и адреса на онази нейна братовчедка, която е останала съ четиритѣ сирачета. Снаха ми едва не извикала отъ радостъ. По-скоро се приготвила и като на крила отишла до приятелката си да я попита. Всички съседи, които видѣли снаха ми се много изненадали като видѣли толкова рано да бърза изъ улицата, но най-много се очудила приятелката ѝ, която току що била станала отъ леглото.

„Снаха ми безъ много заобикалки я запитала направо за адресътъ на братовчедката ѝ. И като го получила, веднага се завърнала въ кѣщи, кѣдето я очаквалъ мжжътъ ѝ. После той отишълъ въ банката да каже, че този день ще отсъствува по важна належаща работа и като се върналъ, веднага съ снаха ми отишли на гарата и потеглили за малкото градче. Кѣдето живѣела бедната вдовица съ четиритѣ сирачета. Изъ пѣтя снаха ми трѣпнѣла отъ радостъ и отъ много други преплитащи се чувства, а братъ ми стоялъ замисленъ, блѣдъ и неспокоенъ. Следъ четири часа пѣтуване, тѣ били вече въ въпросното градче и потърсили домътъ на бедната жена. Следъ много питания, най-после тѣ се озовали въ покрайнинитѣ на градчето предъ врата на единъ обширенъ дворъ, въ дѣното на който се гушела малка схлупена кѣщурка.

„Снаха ми почукала, разляяло се малко кученце, а следъ време закретала къмъ вратата стара прегърбена бабичка. Тя имъ отворила и като разбрала, че дѣщеря ѝ търсятъ, поканила ги да влѣзатъ. Снаха ми казва, че никога нѣма да забрави сцената, която следъ малко се разиграла предъ очитѣ ѝ.

„Тѣ вървѣли следъ старата бабичка, а сърдцето на снаха ми ту го свивала, ту го разпушала нѣкаква желѣзна рѣжа и цѣла се обливала ту въ хла-

денъ, ту въ горещъ потъ. Когато приближили кжщцата, видѣли нѣколко деца да си играятъ въ малка цвѣтна градинка. А една съвсемъ бледна и жълта жена лежала на единъ вехтъ, окъсанъ лежащъ столъ. Всичко наоколо показвало мизерия, нишета, сиромашия. Децата, навѣрно чули стжпкитѣ на идвашитѣ, се обърнали и нѣкои заобиколили майка си. А въ сжщото това време, едно отъ децата, около две годишно, се втурнало къмъ братъ ми разхълцано отъ радостъ и като му викнало „татко, татко“ — обгърнало колѣнитѣ му.

„Снаха ми тѣй си останала на мѣстото изненадана и вкаменена, майката се приповдигнала отъ стола и силно се закашляла, а само братъ ми повдигналъ детенцето и го прегърналъ.

И за пръвъ пжтъ, казва снаха ми, тя видѣла сълзи да се стичатъ по бузитѣ му. Неволно нѣкакво умиление изпълнило и нея самата и тя заплакала...

„До вечерята детенцето не искало да слѣзе отъ колѣнитѣ на брата ми, а и той сѣкашъ, казва снаха ми, билъ станалъ другъ човѣкъ. Говорѣлъ, галѣлъ и милвалъ постоянно малкиятъ. А то е едно хубаво дете, съ златисти косици и сини очи.

„Презъ нощта късно се завърнали снаха ми и братъ ми съ детенцето у дома си. Майката дълго плакала раздѣляйки се съ най-милото си, както казвала тя детенце, но тя го давала отъ сърдце, защото знаела, че днитѣ ѝ сж вече може би прочетени, а тамъ, при тѣхъ, то ще расте всрѣдъ обичъ, изобилие и нѣжностъ...

„На другия день било недѣля. Братъ ми не могълъ да се стърпи да чака до понедѣлникъ за да премѣни своя синъ. Той отишелъ при единъ приятель, който ималъ магазинъ за детски дрешки и му закупилъ всичко. Когато малкиятъ билъ вече облеченъ и премѣненъ, братъ ми разказвалъ на

снаха ми чудниятъ си сънъ, който сънувалъ вечеръта, следъ като тя по помолила да взематъ детето и той се разсърдилъ. Сънувалъ, че вървѣлъ изъ едно обширно поле. Презъ това поле видѣлъ да протича малка рѣчичка, която по страненъ начинъ почнала да приижда и да става все по голѣма. И изведнажъ той зачулъ задъ себе си детски викъ: — „Татко, татко“. Той трепналъ и зачуденъ се обърналъ да види кой вика и на кого викатъ. Тогава видѣлъ около две годишно русичко момченце да протяга къмъ него ржчички и да му вика — „Татко, татко“. Братъ ми се спрѣлъ въ недоумение, а въ това време рѣката прииждала и приближавала детенцето. И въ мигътъ, когато рѣката да залѣе детенцето, той чулъ нѣчий гласъ да му извиква високо: — „Защо не го вземешъ, това е твоето дете“.

„Тогава той се втурналъ и съ всички сили сграбчилъ детето въ момента, когато една вълна го заливала вече.

„Въ този мигъ той съ събудилъ цѣлъ треперящъ и отъ вълнение той не можалъ да мигне до зори. Но отъ всичко най-силно разтърсило, братъ ми фактътъ, че той видѣлъ въ детенцето на вдовицата сжщото видено отъ него въ съня си дете. И знаете, следъ нѣколко дни малкиятъ заболялъ отъ шарка сериозно. И само нежнитѣ грижи отъ страна на снаха ми, братъ ми и добриятъ лѣкаръ сж го спасили, Сега вече то е на 6 години и е радостъта и щастието на братъ ми и снаха ми. И най-важното, братъ ми, който бѣше безвѣрникъ, днесъ прави впечатление на всички съ своята дълбока и безпредѣлна вѣра въ Бога“.

Дамата замлъкна. Въ настѣпилата тишина се чу въздишка изтрѣгната отъ гърдитѣ на слушащитѣ. Следъ малко нѣкои столове се раздвижиха и се подхвана общъ разговоръ. Изказаха се мнѣния, че

такива работи се случватъ често, че това е твърде възможно.

Азъ стояхъ и слушахъ разнитѣ коментариин, които се изказваха по този така интересенъ случай. Нѣкои на групички си приказваха и навѣрно сподѣляха други подобни случки, въ които ясно проличаваше прѣста на необикновенното, Свѣрхестественното. Въ този общъ шумъ отъ разговори, достигна до слуха ми единъ мелодиченъ гласъ, който макаръ не високъ, сѣкашъ проникваше въ въздуха и достигаше ясно до мене. Постепенно като че ли този гласъ завладѣ слуха на всички, защото и азъ ясно почнахъ да слушамъ говорившата

„Тогава бѣхъ учителка въ село Изворово, — говореше тя. — Бѣхъ съсипана отъ мжка. Бѣше ми починало четвъртото детенце и азъ не можехъ да си намеря мѣсто отъ мжка. Плачехъ денонощно и мжжътъ ми се бѣ видѣлъ въ чудо. Самъ той страдаше, но като мжжъ, държеше се. Пъкъ и излизаше изъ село, събираше се съ приятели, лѣкаря, кмета и други — разминаваше му сѣкашъ тжгата. Азъ не можехъ и не искахъ да излѣза отъ кжщи навънъ. Постоянно държахъ дрешкитѣ на леглото и плачехъ върху тѣхъ.“

Говорившата замлѣкна за малко и азъ се поизправихъ за да видя какъ изглежда жената, която говореше. Ненадейно и тя се обърна къмъ менъ и азъ видѣхъ две ясно сини голѣми очи, които сѣкашъ бѣха освѣтлени отъ нѣкаква вжтрешна свѣтлина. Лицето ѝ бѣ нѣжно, деликатно, съ отсѣнка на много изживѣни страдания.

Тя затвори за мигъ очитѣ си и после продължи:

„Така минаваха днитѣ изпълнени съ горчива скръбъ и нестихваща болка по последното ми тогава заминало детенце, което бѣше хубаво, необикновенно хубаво бихъ казала. Бѣше момче, но всички

го оприличаваха на момиче заради златиститѣ му кждрави косици и ангелскитѣ му сини очи.

„Единъ день дойде при мене една стара бабичка, която всички въ село познаваха като жена, която лѣкува отъ уроки и др. подобни болести. Тя ми каза да не плача толкова, че не било хубаво за детенцето ми. Сънувала го била цѣло въ вода и той казало да дойде да ми каже да не плача, че щѣла съмъ да го удавя въ сълзитѣ си.

„Азъ се разхълцахъ още повече: — Какъ да не плача, бабо Стоянке, — казахъ ѝ азъ, като ми бѣше то едничката радостъ въ живота.“ — „Мълчи, не приказвай така, скара ми се строго тя, не говори тѣй, че е грѣхота, я какъвъ мъжъ имашъ, пакъ ще ви сподоби Господъ съ рожба.“

„Дава ни Господъ рожби, бабо Стоянке, дава ни, отвърнахъ азъ, и ни ги дава като ангели хубави, но все си ги взема. Ето вече четири съмъ ги заровила въ земята.“ — „Ехъ то е така, синко, тежко е, каза по-меко тя — но чувай какво ще ти кажа, чувала съмъ че е хубаво да си вземешъ да си отчувашъ едно сираче, тогава бѣлки се задържатъ и твоитѣ.“

„Азъ спрѣхъ да плача и почнахъ да я гледамъ отначало безъ да мога да разбера какво ми каза. — „Та туй ти думамъ, синко, — повтори ми тя — да си вземешъ едно сираче и да си го отчувашъ като твое. Тогава Господъ ще ти хариже живота на твоитѣ.“ — Ехъ, бабо Стоянке, да зная, че ще бжде така, не едно, ами две бихъ отгледала. Бихъ ги обичала като моитѣ си. — „Че то где да знаешъ, Божа работа, — каза баба Стоянка и побърза да си отива, защото я били викали наблизко да бае, та тя рекла да дойде да ми каже съня си.

„Вечеръта казахъ на мъжътъ си, че искамъ да си вземемъ нѣкое сираче за наше. Той ме пог-

ледна очуденъ, искаше да ми каже нѣщо, но очитѣ му се изпълниха съ сълзи и той избѣга въ спалнята.

„Отъ тогава не смѣхъ да му продумамъ, но въ менъ мисълта да си взема нѣкое детенце ставаше все по-настоятелна и по-настоятелна. Бѣхъ почнала по малко да плача за детенцето си и повече да мисля за това незнайното дете, което бихъ прегърнала и което бихъ обсипала съ нѣжностъ и цѣлувки.

„Така се минаваше времето, когато една нощъ сънувамъ, че една жена идва при мене и ми казва: „Чувамъ те, че постоянно се молишъ за детенце. Затова ела, азъ ще те заведа на едно мѣсто, гдето ще намѣришъ едно момиченце, на което майка му скоро умрѣ. Ти го вземи и го отгледай като свое, обичай го, като да си го родила . . . защото и него майка е родила, но майка не го е погалила.“ . .

„Като я чухъ така да ми говори азъ се толкова много зарадвахъ че ѝ казахъ по-скоро да ме заведе при детенцето за да го взема. Тръгнахме. Тя напредъ, азъ следъ нея. Вървѣхме, вървѣхме, излѣзохме отъ нашето село и после тръгнахме по пѣтя къмъ планината. Не помня колко сме вървѣли, когато стигнахме покрайнинитѣ на едно друго село. Тя ме спрѣ ѝ ми каза: — ето, внимавай и запомни добре този кръстопѣтъ. Гледашъ ли този камъкъ? — Ще завиешъ на дѣсно. Тукъ покрай тази стара круша ще вървишъ и все по тая пѣтека ще минешъ.“

„Азъ видѣхъ всичко и тя пакъ тръгна. Вървѣхме и минахме покрай една вадичка, край която си играеха деца. Тя продължи по-нагатыкъ и влѣзохме въ една селска улица. Стигнахме до единъ широкъ вратникъ и до сами вратника бѣше седнало въ боклука едно малко, може би година и половина момиченце, почти голичко. Жената се наведе, взе детенцето и ми го подаде: — Ето, това е детенцето, което ще те спаси отъ мъжи и по-нататъшни сълзи.

„Обичай го и се грижи за него, а то ще ти донесе много радост“ . . .

„Азъ го поехъ и прегърнахъ. Въ сщщото време се разбудихъ. Бѣше се разсъмнало. Погледнахъ — мжжътъ ми станалъ. Станахъ и азъ и го намѣрихъ въ градината. Тогава му разказахъ за сънятъ си и го помолихъ веднага да отидемъ и намѣримъ детенцето. Той ме слушаше недоумѣващъ и като завършихъ, каза ми, че всичко това се дължало на моята мжка и разстроени нерви.

„Цѣлиятъ день азъ толкова го молѣхъ и настоявахъ, че той само за да ме успокои, защото самъ виждаше колко много страдамъ за изгубенитѣ ни дечица, ангажира единствениятъ файтонъ въ селото и на другиятъ день рано сутринята тръгнахме“ — Е, кжде ще вървимъ сега? — попита ме той, — а очитѣ му изразяваха такава дълбока мжка.

„По тази улица, — посочихъ му азъ, по която ме бѣ извѣла на сънь жената.

„Файгона потегли, а азъ, полупритворила очи, все посочзахъ на кжде да вървимъ. Така пжтувахме повече отъ три часа. Най-после стигнахме единъ кржстопжтъ и файтонджията попита по кой пжтъ. Тогава азъ се огледахъ като пробудена отъ сънь и видѣхъ, че сме спрѣли точно на онова мѣсто, гдето ме бѣ спрѣла жената. Видѣхъ голѣмиятъ камъкъ, видѣхъ крушата и казахъ, че тукъ ще слѣземъ, а файтонътъ да ни почака.

„Мжжътъ ми, който бѣше запомнилъ съньтъ ми отъ многото разказване, и той малко се изненада като видѣ точно знаковетѣ, защото въ това село ние бѣхме за първа година учители и не бѣхме никакъ ходили изъ околноститѣ му. Следователно, азъ не можехъ предварително да зная това, което можехме да видимъ и срѣцнемъ по пжтя.

„Тръгнахме по пжтечката покрай крушата и

не следъ много излѣзохме край рѣкичката, покрай която, както въ сѣня, си играеха деца. После възвихме по една селска уличка и азъ ускорила крачкитѣ си казахъ: — Ето, приближаваме, тука е! Мжжътъ ми бързаше следъ мене. И при единъ малкъ завой на уличката излѣзохме точно предъ голѣмиятъ вратникъ на селскиятъ дворъ. Предъ този вратникъ, сжщо както въ сѣнть, седѣше въ прахъта едно малко, бледо, мършевичко полуголомомиченце. Азъ извикахъ отъ изненада, наведохъ се и го взехъ въ прегръдкитѣ си. Мжжътъ ми стоеше бледъ и неподвиженъ. Това бѣше за него така необикновенно, така невѣроятно . . . и все пакъ фактъ . . .

„После попитахме за детенцето и ни казаха, че майка му умрѣла преди нѣколко месеца, а бащата никой го не знае кжде е. Детето се скитало по селскитѣ улици и ношувало тамъ, кждето го прибирали . . .

„Ние вземахме детенцето, което ни казаха, че се наричало Росица и го отведохме у дома, като казахме, че ако бащата се завърне и го потърси нѣкой день, да дойде при насъ . . .

„Отъ този день, отъ както взехме Росица, сѣкашъ слънцето отново изгрѣ за менъ. Тя ми бѣ утѣхата, радостъта следъ толкова скърби и сълзи. Азъ отъ день на день се успокоявахъ и почнахъ да ставамъ весела както преди. Мжжътъ ми сжщо се забавляваше съ малката, която благодарение на храната и грижитѣ бързо крепнѣше и разхубавяваше. И вмѣсто сълзи и ропотъ както по-рано, азъ се изправяхъ въ молитвата си съ благодарность къмъ Бога.

„Следъ три години азъ си имахъ момиченце, на което се радвахъ и радвамъ и до днесъ. Но когато ги гледамъ да си играятъ дветѣ, или пъкъ

да си четатъ уроцитѣ — и дветѣ ми сж еднакво свидни. Въ сърдцето ми избликва еднаква обичь къмъ тѣхъ . . . и тѣй много съмъ благодарна на Бога за всичко . . . !“

Учителката замлъкна. До като тя разправяше, вратата на нѣколко пѣти тихичко бѣ се отваряла и бѣ пропускала да влѣзатъ нѣколко мъже, съпрузи на нѣкои отъ дамйтѣ, които следъ шесть часа бѣха излѣзли отъ работа и дошли за да се върнатъ после заедно дома.

Следъ завършването разказа на учителката, настана отново раздвижване. Нѣкои отъ мъжетѣ се изкашляха, други заговориха, че свѣтътъ е изпълненъ съ странности, които не можемъ всѣкога да си обяснимъ, но не можемъ и да отречемъ.

Една моя бивша съученичка, която стоеше до менъ, ми зашепна, че наистина разказващата учителка гледала и дветѣ си деца еднакво и никой не можелъ да познае, че не сж родни сестрички. Еднакво облѣчени, еднакво нагласени.

Малко по малко разговорътъ стана общъ. Говорѣха мнозина на близкостоящитѣ до тѣхъ. И азъ слушахъ ту едни, ту други. Полека темата мина отъ сънищата върху виденията. После изобщо дали има другъ свѣтъ и дали другиятъ свѣтъ се интересува отъ нашиятъ физически земенъ животъ. Изказваха се най-различни мнения. За — и противъ. Нѣкои, по реалисти, казаха, че всички видения сж халюцинации на болни нерви и въображения. Други казваха, че ние чловѣцитѣ не можемъ да бждемъ начало и край на нѣщата. Че, сигуръ природата, както е създадала насъ чловѣцитѣ и по-нисшитѣ отъ насъ — животни и растения — е създадала и по-висши отъ насъ. Че въ природата нищо се не губи и следователно, това, което се нарича животъ, не може да изчезне както не изчезва и водата, която се изпарява

Всрѣдъ тѣзи общи спорове, единъ басъ взе надмощие и почна да разправя една случка отъ живота си. Всички притихнаха и го заслушаха.

„Азъ бѣхъ крайно невѣрующъ, — започна той, въ никакъвъ Богъ не вѣрвахъ. Бѣхъ младо и бедно момче и съ трудъ завършихъ техническото училище. Като много младежи и азъ клонѣхъ къмъ известни идеалистични, или сега бихъ ги нарекалъ — материалистични течения. Искахъ равенство и братство да царува на земята. И за такива Божествени работи се надсмивахъ, защото моятъ умъ не можеше да ги разбере, нито да ги побере въ себе си.

По едно време ме бѣха назначили въ една електрическа инсталация и тамъ работихъ две години. Но следъ това ме уволниха — и преживѣхъ много трудни и тежки дни въ живота си. Майка ми бѣше много болна, жена ми очакваше детенце, а азъ нѣмахъ нито петаче въ джebтъ си. Бѣхъ въ ужасно положение. Ходѣхъ, молѣхъ, искахъ. . . — отвсѣкжде ми отговаряха все едно и сжщо: „За съжаление, нѣмаме работа.“

„Най-после се върнахъ една вечеръ късно, убитъ отъ мъжа и скръбъ. Заврѣхъ се въ моята малка стаичка, която ми служеше за работилница и като се тръшнахъ на стола, заплакахъ като дете. И тъй като бѣхъ си захлюпилъ очитѣ, сѣтихъ, че въ стаичката става свѣтло, много свѣтло. Очуденъ кой е запалилъ лампата, азъ отмахнахъ ржцетѣ си отъ очитѣ и се огледахъ. Но свѣтлината бѣше особена, като че ли я излъчваха самитѣ стени. Азъ потъркахъ очитѣ си и искахъ да стана отъ стола, когато въ сжщия мигъ се очерта една свѣтла, бѣла фигура точно срещу менъ. Помня, че ясно видѣхъ свѣтящото лице на фигурата, което ме гледаше съ благъ погледъ и тиха усмивка, . . Въ следниятъ мигъ азъ скочихъ и избѣгахъ навънъ. Отидохъ на двора и се

питахъ какво бѣше всичко това. . . Но чудното бѣ, че азъ вѣрвахъ въпрѣки всичкото си безвѣрие, че това е проява на другъ свѣтъ и че навѣрно ще ми се случи нѣщо много хубаво. . .

На другиятъ день сутринята единъ разсилень отъ инсталацията дойде да ми каже, че директорътъ ме викалъ. Азъ си взехъ шапката и отърчахъ. Единъ отъ техницитѣ си отишелъ въ родния градъ и вакантната служба я даваха на менъ. . .

Сжиятъ день ни се роди момиченце. . . и азъ бѣхъ единъ отъ най-радостнитѣ хора на земята. . . Но отъ тогава азъ промѣнихъ възгледитѣ си. Азъ вече не вѣрвамъ въ сжществуванието на висши свѣтове и на свръхестествени сжщества. . . Азъ знаа, че тѣ сжществуватъ, защото опитахъ това. . .“

Азъ се бѣхъ изправила и гледахъ говорившия, Той бѣше човѣкъ вече на срѣдня възраст, но отъ всичкитѣ линии на лицето му лѣхаше нѣкакъвъ особенъ миръ и разбрахъ, че не само тогава той бѣ ималъ досегъ съ жителитѣ отъ свѣтлитѣ свѣтове. . . това се виждаше въ самитѣ очи, които гледаха съ такава чистота. . .

Когато късно вечерята сестра ми ме изпрати до моята стая, която бѣ отредила за гостуването ми, тя ме запита дали съмъ останала доволна отъ прекараниятъ день всрѣдъ нейнитѣ гости. Казахъ ѝ, че много съмъ доволна и че съмъ искрено изненадана отъ въпроситѣ, които занимаватъ и интересуватъ нейнитѣ приятелки и познати. Тя ми се усмихна и като ми стисна ржката за лека ноцъ, отиде да приспи децата си. А азъ, излѣзла на верандата, гледахъ дълго звездитѣ и си мислѣхъ за сжществата които ги обитаватъ, дали тѣ знаятъ, че тукъ на земята има сжщества, които се наричатъ човѣци, които колкото и малки да сж, търсятъ вѣрниятъ път, който води къмъ Създателя на вселената, къмъ Бога. . . (Сюжета е взетъ отъ истински случки).

ИСТИНСКА ПРИКАЗКА

Чуйте о, вие, които живѣте по безгрижно отъ пеперудитѣ, за които свѣтътъ е забава и живота даденъ само за наслада — за всичко се плаща!

Чуйте и вие, които тжгувате, скърбите, роптаете и негодувате — следъ всѣка скръбъ иде радостъ, но и скръбта и радостта сами си създавате . . .

Родихъ се веднажъ синъ на царь. Гледанъ бѣхъ като зеницата на окото и думата ми бѣ законъ за околнитѣ ми.

Азъ растѣхъ, ставахъ силенъ и смѣлъ и незнаехъ що е препятствие — предъ моята воля и властъ отстъпваше всичко.

Азъ знаехъ само едно: — искамъ — и предъ него се прекланяха всички. Тамъ, кждето недостигаше силата, насилието правѣше необходимото. Предъ моята воля подгѣвахъ колѣно всички, но азъ предъ ничия. Погледа ми имаше блѣсъка на стоманата, а езикътъ ми бѣше по остъръ отъ мечъ. Каквото поисквахъ — протягахъ ржка — и азъ го имахъ. Тогава се усмихвахъ и тази усмивка смразяваше всички.

Азъ бѣхъ царь — свободенъ, а тѣ всички бѣха роби — подъ моята властъ.

И когато умрѣхъ, чухъ какъ всички си отдѣгнаха съ облекчение . . .

Минаха години, стотици може би — родихъ се младъ и силенъ — но бѣхъ робъ. Палатитѣ, въ които живѣехъ, бѣха отъ розовъ мраморъ, но въ тѣхъ живѣеше тиранинъ господарь. Азъ тичахъ, работѣхъ отъ сутринъ до вечерь и не сварвахъ да изпълнявамъ хилядитѣ заповѣди, съ които ме отруп-

ваха. И често въ моитѣ гърди пламваше огъня на негодуванието, а въ очитѣ ми блѣсваше мълния — но стискахъ зъби и юмруци безсиленъ — азъ бѣхъ робъ! Всѣкога, когато престѣпвахъ мѣрката на позволеното за роба, моитѣ рѣце се заключваха въ желѣза и азъ лежахъ съ дни въ влажната тъмница. Тамъ, всрѣдъ студъ и влага питахъ, питахъ: защо се родихъ и защо живѣя? Кой ме прати на земята и защо? Защо е тая неправда и защо нѣма справедливостъ на земята. Удрыхъ глава въ каменнитѣ зидове, по който се стичаше вода и питахъ: — О! Кой създаде тоя свѣтъ пълень съ неправди?

И чувахъ нѣчий гласъ дълбоко въ мене да казва „— Ти!“ Тогава почвахъ да се смѣя и мислѣхъ че съмъ лудъ.

А годинитѣ, колкото безконечно дълги и да бѣха, пакъ минаваха. Веднажъ азъ легнахъ на одърътъ си за да не стана вече. И когато смъртта бѣ дошла въ стаята ми да ме вика следъ себе си, нѣкоя невидима рѣка се сложи на очитѣ ми — азъ прогледнахъ, видѣхъ и разбрахъ. Видѣхъ себе си царь, а моятъ сегашенъ господарь бѣ нѣкогашниятъ ми робъ, къмъ когото съмъ бивалъ най-жестокъ.

Тогава се усмигнахъ и трѣгнахъ следъ смъртта а надъ тѣлото ми плачеше моята жена, която ме мислѣше за умрѣлъ. . .

Минаха вѣкове — родихъ се като единственъ синъ на богати родители. Наричаха ме Фебъ — Аполонъ, тъй красивъ бѣхъ. Майка ми колѣничеше до моето креватче и държейки ми рѣцетѣ въ своитѣ ми пѣше пѣсни, цѣлуваше очитѣ ми, коситѣ ми, а азъ се смѣехъ доволенъ и безгриженъ.

Растѣхъ и не знаехъ що е скръбъ. Майка ми за менъ бѣ готова на всичко и азъ приемахъ всичко, безъ даже да ѝ благодаря и отвърна съ сжщата обичъ — азъ мислѣхъ че всичко тъй трѣбва да бжде.

Когато порастнахъ, много момински свенливи очи срещаха моитѣ смѣли и пълни съ пламъкъ очи и отстѣпваха предъ моитѣ желанія свеждайки покорно глави.

Азъ мислѣхъ, че слънцето грѣе заради мене, че цвѣтята цвѣтятъ само за да ме радватъ и изпълнятъ душата ми съ благоуханието си, че живота е даденъ за да го изживѣя въ безгрижие и веселие. Азъ постѣгахъ къмъ всичко, което ми харесваше и мислѣхъ, че щомъ го искамъ, трѣбва да го имамъ...

Обичахъ свободата си и разнообразието — еднаквостта ми дотягаше и отегчаваше. Азъ кацвахъ отъ цвѣтъ на цвѣтъ като златокрила пеперуда и пиехъ радоститѣ на живота отъ устнитѣ на тѣзи, които ми ги поднасяха съ обичъ, защото вѣрвахъ, мислѣхъ че и азъ ги обичамъ. . .

Азъ бѣхъ хубавъ, богатъ и търсѣхъ красотата и любовта въ нови и нови образи, а никога не се запитвахъ що става съ тия, които изоставахъ. . .

И когато умирахъ, азъ чухъ сподавенъ плачъ, болезненъ стонъ и хиляди въздишки. . .

Отново минаха години — родихъ се младо хубаво момиче на нѣжна майка и благъ баща. Коситѣ ми блѣстѣха като злато и бѣха меки като коприна. Очитѣ ми бѣха като кристално бистри планински извори, а кожата ми нежна и чиста.

Когато станахъ на 16 години, обикнахъ буенъ и своенравенъ младежъ. Погледа му бѣ смѣлъ и очитѣ му въ които блѣсваше пламъкъ, ме викаха день и нощъ. Устнитѣ му обещаваха много, а моето сърдце вѣрваше и трѣпнѣше въ непреодолимъ копнежъ по него. . . Единъ день блѣннѣтъ стана действителностъ и азъ безумна се радвахъ — бѣхъ щастлива. . . Но следъ време, очитѣ му ме гледаха и невиждаха вече, сърдцето ми се сви болезнено — знаехъ, той вижда съ замечтания си погледъ друга. . .

И дойде страшна болка и безутешна скръбь. Азъ кършихъ пръсти—напраздно—любовта не се иска, тя само се дарява . . .

Следъ време една топла ржка се сложи на ураненото ми сърдце и болката притихна. Две свѣтли очи ме гледаха съ усмивка и устни изпиха сълзитѣ ми. И азъ помислихъ, че сега щастието наистина дойде . . . Но уви, смѣющитѣ се свѣтли очи ме напуснаха единъ день . . . и моято скръбь бѣ още по-голѣма, болката по-дълбока и горчива . . . Азъ проливахъ потоци сълзи и питахъ, питахъ съ какво заслужихъ всичко това? Защо свѣта е такъвъ—изпълненъ съ измама и лъжа, где е Богъ и защо мълчи?

По-късно се омжихъ и имахъ деца, които обичахъ безумно, но които не ме обичаха. Баща имъ ме тормозѣше, измжчваше безъ жалъ. Жестоко и кораво бѣ сърдцето му. А тѣ, децата, като птички изхвъркнаха отъ гнѣздото и не се завърнаха никога вече. А азъ плачехъ и мислѣхъ день и нощъ за тѣхъ . . .

— „О, каква жестока сѣдба какъвъ горчивъ дѣлъ отъ живота ми даде тя“. И азъ роптаехъ и плачехъ, а дълбоко изъ самата менъ чухъ пакъ тихиятъ гласъ да ми казва ясно: „За всичко си виновна ти!“

— „О! извиквахъ въ горестъ и скръбь, кому направихъ зло, та така ми се отвърна?“

Наоколо ми бѣ всичко тихо, тихо . . . Богъ мълчеше и азъ Го считахъ за жестокъ и несправедливъ . . .

И когато умирахъ, отново нѣкой отвори очитѣ ми—тогава всичко разбрахъ, но бѣше твърде късно. . .

И пакъ минаха години—отново се родихъ съ смжтенъ споменъ за минали погрѣшки и жажда да науча вѣрниятъ пжтъ въ живота.

Азъ гледахъ живота на околнитѣ ми и отвър-

щахъ глава—азъ го бѣхъ миналъ и знаехъ пло-
ветъ му. Виждахъ радоститѣ и скърбитѣ на чело-
вѣцитѣ—опиталъ ги бѣхъ вече и тѣ не можеха да
запълнятъ и осмислятъ живота ми. И тъй растѣхъ
съ постоянната жажда въ душата си да науча защо
дойдохъ на земята и какъ трѣбва да живѣя.

Следъ лутане и търсене, стѣпките ми стих-
наха при вратитѣ на Учителя . . .

Попитахъ Го:—Какъ да живѣя?“

Той ме погледна и рече благо: „Бжди като
изворъ — Обичай и давай“.

ПРИ БОЛНИЯ

Отъ нѣколко нощи тя виждаше все сжщиятъ боленъ младъ човѣкъ. Не можеше да разбере сънували или е будна, но тя много ясно виждаше бледотому голѣмо чело, слабитѣ хлътнали страни и голѣми черни горящи очи, които гледаха съ трескаво очакване.

Кой бѣше този човѣкъ? Тя никога не го е виждала, не го познава. И кжде бѣше?

Тя знае, знае, че трѣбва да отиде при този боленъ човѣкъ. И знае, че когато реши, ще чуе пакъ онзи тихъ гласъ, ксйто ще ѝ заговори вжтре въ нея и ще ѝ посочи кжде да намѣри болния. . .

И въпрѣки че знае всичко това, въ нея се раждатъ пакъ мисли, пълни съ безпокойствие. „Какъ да отиде като е непозната? Какво ще каже? Ами ако е въ болница, както тя тѣй ясно сѣща, какъ ще влѣзе между толкова много непознати болни? И какво ще кажатъ сестритѣ?“

Тихиятъ гласъ мълчи. . . И когато мълчи, тя знае, че е на погрѣшна страна. . .

И така е било отъ детинство. отъ както се е запомнила. Още като съвсемъ малка, тя чуваше въ себе си постоянно единъ гласъ, който ѝ говорѣше и казваше какво да прави. И този гласъ я пращаше при майка ѝ, преди тя още да я е повикала, караше я да прави това, което трѣбваше, преди още да ѝ сж казали близкитѣ ѝ. И майката съ радость и свито сърдце констатираше необикновенността на това дете, което тѣй-много се различаваше отъ другитѣ ѝ три деца.

И когато детето ѝ заговорваше за гласа, който чува, за красивитѣ картини, които вижда, за свѣтитѣ сжщества, които му се усмихватъ, майката тре

вожна го милваше и молѣше никому да не казва, защото ще я помислятъ за луда. И тя истински се безпокоеше за нормалността на малката си дъщеря.

И колкото момичето порастваше, толкова гласътъ, който говорѣше, ставаше все по-тихъ, но затова пъкъ тя го чуваше и разбираше много по ясно. Но заедно съ това, тя ставаше по-затворена и скриваше дълбоко всичко въ себе си, защото винаги, когато имаше довѣрчивостта да каже нѣкому нѣщо, я гледаха съ широко отворени, изумени очи, и я съветваха да отиде при лѣкаръ.

И когато тя порастна, околнитѣ ѝ искаха съ развлѣчения и веселия да я избавятъ отъ този незнаенъ гласъ, да я избавятъ отъ ненормалността ѝ. Затова я водѣха на театъръ, концерти, забави. . . И тогава, странно, тя чуваше единъ новъ гласъ, който ѝ казваше:

— Ето, вижъ, това е животътъ! Погледни танцуващитѣ двойки, тѣ пиятъ съ пълни шепи отъ радоститѣ на живота, а ти? Погледни искрящитѣ очи на влюбенитѣ, които за единъ мигъ, прекаранъ въ щастие, сж готови да дадатъ цѣлъ животъ. . . А ти ще минешъ край извора, безъ да пиешъ отъ него..

Тя слушаше съ притаенъ дѣхъ.

Да, вѣрно бѣше всичко това. . . тя живѣеше отъ дете сякашъ въ други свѣтове и никога не бѣ вкусила отъ радоститѣ на живота. . . И нѣкаква горестъ и тиха тжга изпълваше сърдцето ѝ.

Ето, другаркитѣ ѝ живѣеха, да, истински живѣеха. Тѣ ходѣха съ весели компании, пиеха, пушеха, радваха се на младостта си. . . а тя? А нейната младостъ? И тжга и скръбъ я обхващаха.

Тя се вглеждаше въ влюбенитѣ двойки и ги виждаше млади, жизнени, любящи се — но странно, тѣ бързо почваха да се промѣнятъ. Сякашъ нѣкоя невидима ржка въртѣше бързо колелото на живота

и на лицата имъ се смѣняха маска следъ маска и тя ги виждаше застарѣли, груби единъ къмъ другъ, невъзможни. . . Или пъкъ стари, повѣхнали, като избѣлѣли страници на написана книга, по които вече нищо не може да се чете. . .

И тогазъ, изъ самата дълбочина на нейната душа се обаждаше тихиятъ гласъ и я питаше: „Това ли искашъ да станешъ?“

— О! не — отговаряше мисленно тя.

— Знай — започна тихо да шепти гласътъ — тѣзи радости сж кратки и тленни. . . Ти сама виждашъ какъ лицата посърватъ, какъ сърдцата се изпълватъ съ злоба, умраза и какъ нищо не остава хубаво въ тѣхъ. А има една радостъ, която не притихва — тя е да нахранишъ гладния, да облѣчешъ голия, да утешишъ скърбящия, да облекчишъ страждущия. . .

„Има една младостъ, която не остарява, тя се поддържа отъ непреривната любовъ къмъ всичко живо. И когато тя е въ сърдцето на човѣка, въ него нѣма мѣсто за умразата, лъжата, измамата. . . И за следващитѣ тоя пжтъ нѣма смъртъ, а само животъ, който никога се не свършва. И тѣ продължаватъ да работятъ между свѣтлитѣ сжщества, които ти виждашъ въ сѣнищата си и наяве.

— Кое предпочиташъ ?

— Това, което казвашъ Ти!

— Тогава стани и ела следъ менъ.

— Да, — отвърщаше мисленно тя и ставаше и напущаше веселата компания, изпращана отъ десетки очудени очи, презрителни усмивки, задъ които се криеха недоисказани подигравателни мисли.

— Отивамъ си, — казваше тя на питащитѣ я и никой не можеше да я спре. Нито увещанията на тоя, който тѣй много я обичаше, нито, че не е довършена пиесата, нито, че ще следва най-хуба-

вата частъ отъ концерта, можеха да бждатъ претекстъ да я задържатъ.

Когато излизаше на улицата, тя се спираше и питаше тихо:

— Кжде?

И тръгваше тогава по вътрешенъ усѣтъ, водена отъ невидима ржка, за да спре при бедна кжщичка, кждето майката е болна, а невръстни дечица плачатъ край нея. . .

Тя влизаше. . . като непозната и излизаше като отъ години позната, непускана отъ децата, съ хиляди поржки пакъ да дойде.

Другъ пжтъ почукваше съ треперящи прѣсти и свито сърдце на завесенъ прозорець, кждето се показваше разплакано лице на отчаено човѣшко сжщество. . . И нѣмаше по голѣма радостъ за нея, отъ това, да види слець нѣкое време сълзитѣ проблѣснали въ усмивка, отчаянието превърнато въ надежда. Тогава тя мълкомъ благодарѣше на Провидението, което и е опредѣлило богатата частъ въ живота. . .

Но майка ѝ вечеръ я мърѣше и упрѣкваше, че тѣй както живѣе домъ и родъ нѣма да има.

А тихиятъ гласъ шепнѣше въ нея „— Всичкитѣ домове, въ които носишъ радостъ и миръ — сж твои Всичкитѣ деца сж твои — щомъ ги обичашъ. . .“

И сега тя знаеше, че трѣбва да отиде и намѣри болниятъ, когото отъ нѣколко дни виждаше наредъ. Тя провѣри за приемниятъ день въ голѣмата болница, взема нѣколко книги подъ мишца и отиде единъ день следъ обѣдъ, когато въ болницата пушчаха посетители.

Тя премина презъ голѣмитѣ обширни градини и влѣзе въ чиститѣ коридори. Сърдцето ѝ трепери въ гърдитѣ — да не я запитатъ кого търси. Но нима може да каже като самата тя незнае името му?

Тя се спира предъ едно разклонение и пита тихо въ себе си: — На къде? Невидимата ржка пакъ я повежда и спира предъ стаята № 1 Съ треперяща ржка натисва бравата и отваря вратата. Посрещатъ я десетки любопитни погледи. Слаба руменина покрива хубавото ѝ лице. Очитъ ѝ търсятъ да видятъ тоя, за когото е дошла. Тогава сѣкашъ нѣкой извива главата ѝ на страни и тя вижда горящи черни очи, вперени въ нея.

Тя се спира и гледа като вкаменена. Сжщото чело, сжщитъ бѣли като скелетъ ржце, сложени върху одеалото, сжщитъ испити страни.

Неснемайки очи отъ нея, той прави нечовѣшки усилия и сѣда на леглото. Тя се приближава и се усмихва съ блага, приветлива усмивка.

Останалитъ болни сѣдатъ по леглата си и протягатъ шии за да гледатъ това необикновено младо момиче, което накара безнадеждно болния да стане — да седне самъ на леглото си.

— Братко! казва му тихо тя.

Сякашъ тая дума прониква въ самата му душа, той хваща подадената ѝ ржка съ дветъ си, останали кожа и кости, ржце и изведнажъ нѣщо въ гърдитъ му се разтапя, той захлупва глава надъ ржцетъ ѝ и горчиво плаче.

О! Тя никога презъ живота си не е виждала мжжъ да плаче и тѣй особено. Полека въ гърдитъ ѝ се вдига вълна отъ болка за тоя човѣкъ, който тѣй много е страдалъ, и едри бисерни сълзи затрептяватъ по клепкитъ ѝ.

Въ голѣмата стая е тихо като въ храмъ. Най-после болниятъ се успокоява, повдига глава и, гледайки я съ очи пълни съ благоговение, прошепва:

— Азъ ще живѣя!

— Да, — казва му тя, — затова дойдохъ, да ви кажа че ще оздравѣете.

— Азъ го знаехъ вече. Още щомъ ви видѣхъ, щомъ пристѣпихте къмъ мене, азъ разбрахъ, че вие ми носите живота. . .

— Азъ само ви казвамъ, но другъ го праща. . .

— Знамъ. Това го видѣхъ въ свѣтлината, която блика отъ очитѣ ви. Азъ ви чакахъ, отъ две седмици ви чакамъ. Азъ чувствувахъ, че ще дойде единъ, който ще ми донесе животъ, ще ми вдъхне сили. . . въпрѣки, че лѣкаритѣ ме намиратъ за безнадежденъ. . . Азъ съмъ самъ, съвсемъ самъ Лежа тукъ отъ месеци, никой, никой, сестричко, не е дошелъ да ме види. Азъ умирахъ отъ болки и страдания и, разбирате, никой не отвори за менъ вратата, никой не приседна на леглото ми и не ме запита какво ми е. И изведнажъ, всрѣдъ най-голѣмото ми отчаяние, всрѣдъ най-голѣмата ми болка и безутешна скръбъ, когато питахъ има ли Богъ, който да чува, сѣтихъ. сѣтихъ тогава съ всичкото си сжщество, че Богъ чува. . . отъ тогава почнахъ да чакамъ и се надѣвамъ че ще прати нѣкого при менъ“ . . .

„И той говори, разправи много нѣща за себе си, питайки я често не я ли отекчава, не прекалява ли съ нейната доброта.

Тя поклаща леко глава и го глада съ хубавитѣ си пълни съ съчувствие и благодать очи.

Тя го слуша съ внимание. Той трѣбва да се изкаже. Това което се бѣ набрало отъ дни, седмици, месеци, сега пробило нѣкаква преграда се изливаше въ потокъ отъ думи.

Той вижда нейното внимание и търпение и й бѣ тѣй много благодаренъ въ душата си.

Когато си трѣгва тя, той я моли да му обещае, че пакъ ще дойде. . .

— — — — —
Следъ една седмица той стана отъ леглото и

можеше да ходи изъ стаята. Въ душата му бѣ свѣтло, въ сърдцето му незнайни пѣвци пѣха химни.

Той я очакваше броящъ днитѣ, часоветѣ, минутитѣ, изпълненъ съ новъ животъ, съ нови сили, които ясно сѣщаше, че прииждаха въ него съ всѣко идване на младото момиче, около чийто образъ носенъ постоянно въ сърдцето му, той бѣ сложилъ свѣтълъ ореолъ, като на сжщество не отъ земята.

И нито веднажъ не я запита той коя е тя, отъ кжде е, защото той знаеше само едно, че тя за него е пратеница отъ небето.

Той виждаше какъ тя отгатва мислитѣ му, предугажда исканията му и не можеше да не бжде възхитенъ, очарованъ.

Нейната трептяща чистота въ отворенитѣ ѝ очи, сѣкашъ бѣха за него океанъ отъ свѣтлина, въ които душата се кжпѣше и ставаше чиста и възвишена.

Днитѣ минаваха Лѣкаритѣ съ изненада и очудване констатираха странната промѣна въ хода на болестъта и бързото оздравяване на безнадеждния.

— Природата, казваха тѣ, природата е чудна, какви ли не изненади може да ни приготви тя.

И все пакъ бѣ Природата, но въ единъ по-високъ и по-всеобемащъ смисълъ, отколкото тѣ можеха да схванатъ.

Болниятъ оздравяваше не съ дни, а съ часове. Неговата душа се бѣ превърнала въ устремъ по нѣщо незнайно и красиво, което той реално сѣщаше въ присжтствието на младото момиче. Да я слуша да му говори за нѣща, които стояха по-високо отъ земниятъ миръ, нѣща които ѝ нашепваше тихиятъ гласъ, или които четѣше въ особени книги, за него бѣ най-хубавата музика, която галѣше слуха му, изпълваше сърдцето му, душата му и той чувству-

ваше, че тамъ нейде вжтре въ него, се разтваря единъ новъ свѣтъ изпълненъ съ свѣтлина.

Най-после денътъ за изписването отъ болницата дойде. Съ треперящо сърдце и бързи крачки той измина коридоритѣ, кждето бѣ внесень на носило, махна весело на другаритѣ си по стая, които седѣха по скамейкитѣ въ градината и излѣзе на улицата.

На срещниятъ тротуаръ го очакваше тя. . . Той не премина, а сѣкашъ прелетѣ улицата и стигна до нея.

— На тебъ дължа всичко, здравето си, живота си, — говорѣше ѝ той въ избликъ на радостъ, стискайки искрено ржцетѣ ѝ въ своитѣ.

— Не на мене, а на Този, който ме прати.

— Е да, водата е ценна за жадния, но тя става много по-ценна, когато тя е поднесена отъ една хубава любяща ржка.

— А може би, водата прави ржката и чашата скжпи, защото безъ нея, тѣ нѣматъ значение за умирающия отъ жѣжда.

— Да, така е. Но слушай, азъ искамъ сега да направя нѣщо за тебъ. Ти бѣ тѣй добра къмъ мене. Ти идваше всѣки день, за да вдѣхнешъ вѣра, надежда въ живота на единъ умирающъ. Ти не пожали нищо, ни време ни трудъ, сега и азъ искамъ да направя нѣщо за тебе. Кажй, искай и азъ съмъ готовъ да направя всичко, което поискашъ.

Тя го гледаше съ свѣтлитѣ си тихи очи и лека усмивка премина по устнитѣ ѝ, когато срещна неговитѣ голѣми, черни, искрящи отъ радостъ очи.

— Щомъ искашъ да направишъ нѣщо, ще ти кажа, подхвана тя. — Ето какво, прави това, което се направи на тебе. Ти чрезъ страданията се докосна до Реалността, до Извора на Живота. Отъ този Изворъ черпй животъ и носи на тия, които го нѣ-

мать. И тогава ние ще имаме една обща радост, да сме ржцетѣ, които носят живата вода на умирающитѣ отъ жажда. И когато пиятъ, да оживѣятъ. . . Искашъ ли?

Очитѣ му отговориха „да“ преди още устнитѣ му да го изрекатъ. О, колко малко му искаха въ сравнение съ това, което той бѣше готовъ да направя

Тѣ продължиха да вѣрватъ. Времето бѣ хубаво. Пролѣтътъ имъ се усмихваше презъ синьото чисто небе, презъ трепкащото златно слънце, презъ чистиятъ въздухъ, презъ усмихнатитѣ очи на минаващитѣ и презъ тѣхнитѣ сърдца, които бѣха изпълнени съ свѣтла радост. . .

ЛЕГЕНДА

Съ злато и пурпуръ се усмихва зората. Лекъ прохладенъ вѣтрецъ подухва — въздухътъ е свежъ и приятенъ.

Голѣмитѣ врати на Свѣтилището се леко откреннаха и пуснаха да излѣзе единъ отъ ученицитѣ, комуто предстоеше задачата — да носи любовъ въ свѣта.

Съ леки стѣпки се изкачва той по хълма. Въ главата му никнатъ Божественни мисли, а сърдцето му потръпва отъ невнятни, непознати до сега копнежи.

Той върви нагоре. Въ чиститѣ му очи се отразява синината на небето, а върху главата и раменетѣ му, сякашъ зората е разхвърлила своето злато.

На хълма горе, той дълго гледа изгрѣващото слънце. потопенъ въ незнаенъ миръ вдълбяващъ се въ великитѣ природни закони. И когато най-последно свежда погледъ на земята, сърдцето му неволно потръпва. . .

Тя идва съ бавни стѣпки къмъ него, нѣжна, съ неземна хубость, обляна отъ слънчевата свѣтлина, тъй, както отъ много утрини вече. Въ младежкитѣ му гърди трепти нѣщо ново, безкрайно красиво. . . Тя приближава къмъ него — най-нѣжното сѣщество, което нѣкога земята е създала и го гледа съ своятъ неклепващъ погледъ — той знае — тя е слѣпа . . . и тъй прекрасна все пакъ. . .

Колко дни отъ какъ тя идва тамъ на върха при него? Той не знае и не иска да знае, защото пѣтьтъ за него е другъ. Великата задача го чака и всѣки мигъ забавяне е загуба за хилядилѣтия може би. . .

Той трѣгва къмъ нея. Сърдцето му като леко-

крила птичка трепти и иска да изхвъркне. Когато вече е съвсемъ близко до нея, той отправя погледъ къмъ небето и лекъ звукъ приличенъ на въздишка се изтръгва отъ младенческитѣ му гърди: Господи, чуй молбата ми! И той се свежда надъ младото нежно създание, обгръща главата му съ трептящи пръсти и цѣлува очитѣ ѝ

Изведнажъ булото отъ очитѣ ѝ пада и тя вижда две очи, въ чиято благость и кротость се потапя като въ златисто море, въ което вѣковетѣ се отразяватъ. Като че ли цѣлата природа зазвучава въ дивна мелодия и тя, полюлявайки се като младо нежно стлѣбце, пада на земята.

Ученикътъ тихо минава край нея и не следъ много вратитѣ на Свѣтилището го прибиратъ отново. И той никога вече не се изкачва на хълмътъ където го чака тя. Неговиятъ пжтъ е другъ, не както на обикновеннитѣ човѣци и той знае — тѣзи, които истински го любятъ, ще го намѣрятъ преминали и презъ смъртъта, тамъ при нозетѣ на Живия Богъ, Чиято воля желае да изпълни той!

ЗА КАКВО МЕ ОБИЧАШЪ!

Когато най-напредъ я срещна, той се спрѣ и дълго гледа следъ нея. Гладко причесанитѣ ѝ коси, голѣмото бѣло чело и чудно хубавитѣ очи изпълнени сѣкашъ съ мечти, го облѣхнаха съ нѣкакъвъ непознатъ до тогава за него лѣхъ. И, прибирайки се дома, незнаенъ пѣвецъ пѣеше въ душата му радостна мелодия.

По-късно, той се запозна съ нея и търсѣше често случаи да я вижда и разговаря.

Оставайки самъ дома, той се питаше: — Коя е тя? Каква е тя? Защо понѣкога, когато е при нея, тя става тъй далечна, загадъчна и неуловима? Какво има въ нея, което я прави така различна отъ другитѣ? И какъ винаги нейното присѣствие внася струя отъ прѣснота въ душата му!

Съ какво живѣеше тя, какво мислѣше и какви свѣтове обитаваше, та неговитѣ блѣнове за единъ общъ, съвмѣстенъ животъ съ нея, въ нейното присѣствие сѣкашъ се стопяваха, изчезваха и разговорътъ имъ минаваше съвсемъ не върху темата, за която той обикновенно бѣ мислилъ.

Веднажъ дори той ѝ каза, че я обича. Тя само го погледна и каза:

— Това е добре.

Той остана съ широко отворени отъ недоумение очи. Толкова бѣ мислилъ какъ да ѝ го каже. Толкова бѣ мечталъ за това! За него сѣкашъ цѣлиятъ животъ се включваше въ тая обичъ, а ето изведнажъ тя така просто му отговори, така кратко, като че ли това бѣ обикновенно и естествено нѣщо.

Тя не му отхвърли любовта, не му каза, че не

я иска, но въпрѣки това той замлъкна и нищо не можа да каже повече отъ намисленитѣ по-рано красиви думи.

Когато въ другъ случай, той ѝ повтори колко много я обича, тя пакъ го погледна въ очитѣ, като че ли искаше да провѣри, колко много, и пакъ кратко му отговори.

— Много добре!

И разговорътъ естествено премина върху това, което тя работѣше—единъ рефератъ, който мислѣше да изнесе между своитѣ състуденти. Тя бѣше студентка по педагогия и учеше, но нима това можеше да ѝ попрѣчи да поговорятъ за неговата обичь? Нима за нея сжществуваха само книгитѣ и науката?

Понѣкога той си позволяваше да мечтае гласно предъ нея за единъ общъ бждащъ животъ, но тя като че ли не бѣ тамъ—т. е. слушаше, но не чуваше, гледаше, но не виждаше. . .

— Боже мой — мислѣше си той — на нейно мѣсто всѣко младо момиче би се ласкало да има моята обичь, моята дружба и желание да ми бжде съпжтница въ живота. А тя? Като че ли е съвсемъ равнодушна къмъ онзи приказенъ свѣтъ, който ѝ рисувамъ и въ който мисля да я отведа. Ще има всичко въ изобилие. . . Всичко, каквото пожелае. Нѣма да бжде лишена отъ нищо. Азъ съмъ едничекъ синъ. Баща ми е много богатъ. . . И когато ѝ говоря за всичко това, тя стои така, като че ли ѝ говоря за обикновенни нѣща. Ни единъ трепетъ, ни едно очудване, нито единъ признакъ на радостъ. Нищо. . . Само едно „добре“, което не е отказъ, но което не дава никаква надежда, никаква вѣра, че може да стане нѣкога това, което тѣй много желая.“

Веднажъ тѣ бѣха двама. Той пакъ ѝ говорѣше за своята безгранична обичь. Тогава тя спрѣ хубавитѣ си очи върху него и го запита:

— За какво ме обичашъ?

Отначало той се изненада отъ въпроса ѝ, но после отговори.

— Обичамъ те за тебъ самата.

— Но какво познавашъ ти отъ менъ?

— Какъ какво. . . азъ отъ толкова време те познавамъ, виждамъ. Твоитѣ очи сж тѣй прекрасни, усмивката, всичко, всичко въ тебъ е хубаво. . .

— Да, но това, което ти виждашъ, не съмъ азъ. Той я гледаше очуденъ, тя продължи:

— Ще дойде день, когато може би гладката кожа на лицето ще се обниже съ бръчки. Очитѣ ще помръкнатъ. . . Ако една болѣсть отнеме хубостта отъ която ти се възхищавашъ. . . тогава питамъ ще ме обичашъ ли пакъ? Не, не ми отговаряй, зная думитѣ, които ще кажешъ сега. . . но тѣ ще бждатъ само думи, а животътъ ще покаже истината.

„Очитѣ ми, това сж прозорцитѣ, съ които гледамъ свѣтътъ. Тѣлото ми, кжщата въ която живѣя — ти виждашъ нея, но самата менъ — никога не си виждалъ. Ето, вижъ ржкага ми, тя не съмъ азъ. Единъ день тя пакъ може да бжде тукъ, но менъ да ме нѣма. . . И азъ тогава ще бжда това, което съмъ била преди да слѣза на земята — жива душа. . . А да живѣе човѣкъ като душа и тукъ на земята, това е най-хубавото, което може да постигне.

— Да, отговори ѝ той — всѣки човѣкъ има душа, но ние сме чловѣци и животътъ, който ни е даденъ, трѣбва да го изживѣемъ.

— Вѣрно е, че трѣбва, но трѣбва разумно да го изживѣемъ.

— Хиляди и милиони хора живѣятъ този животъ, къмъ който те викамъ, нима той е неразуменъ?

— Резултатитѣ показватъ колко разумно се изживява единъ животъ.

— И нищо ли повече нѣма да ми кажешъ?

— питаше я той следъ дълго мълчание, което настъпваше между тѣхъ.

— Какво трѣбва да ти кажа? — очудено питаше тя.

— Тѣй бихъ искалъ да зная . . . дали поне малко ме обичашъ. . .

— Бихъ искала и много да те обичамъ. А сжщо и всички хора да обичамъ. Човѣкъ за да живѣе, трѣбва да обича.

Той навеждаше мълчаливъ глава. Не, тя не искаше да го разбере. Не искаше да разбере неговата мжка по нея, неговата безгранична обичъ, която се усилваше съ всѣки настъпващъ день и затова му говорѣше така. За нея като че ли той и всички други бѣха еднакви. А за него тя бѣ една и не можеше да я сравни или замѣни съ никоя друга. Или може би тя говорѣше на непознатъ нему езикъ?

Следъ такъвъ разговоръ, когато се връщаше дома, всичко му ставаше безразлично и безсмислено. За какво му бѣше тази хубава къща, тѣзи богато наредени стаи, когато нея не я радва всичко това? Защо му е богатството, което баща му ще му остави, когато за нея то не представлява нищо? Тя дори не го е запитвала за нищо друго, освенъ какво чете, каква музика обича, каква художествена изложба е посетилъ и съ какво изпълва свободното си извънъ всѣкидневната си работа, време.

Може би тя съвсемъ не разбира реалния животъ и не може да разбере, че днесъ безъ паритѣ не може. Че все пакъ, богатството е което може да осигури единъ добъръ и безгриженъ животъ на човѣка.

Той дори не веднѣжъ бѣ мислилъ да ѝ каже за всички ония хубости, съ които би билъ изпълненъ тѣхниятъ общъ животъ. Колко много радости

би ѝ създалъ. И цѣлиятъ имъ животъ би билъ като приказка. Но нищо не можеше да ѝ каже. Всичкиѣ му красиви мечти ставаха дребни и жалки въ нейното присѣствие.

И той дълго вървѣше въ стаята си отъ стена до стена, мраченъ и изпълненъ съ тѣжни мисли.

О, навѣрно тя никакъ не го обичаше и затова е всичко така. И страдаше, ужасно страдаше.

На следния день, той пакъ отиваше при нея. Тя го посрещаше както винаги съ свѣтла усмивка, която стопляше измъченото му сърдце. Но презъ всичкиятъ имъ разговоръ, до като той биваше при нея, тя си оставаше все така далечна и непостижима.

— Слушай, каза ѝ веднажъ той, защо не искашъ да станешъ моя жена?

— Хиляди хора сж се женили, — отговори му тя — но нима смисъла на живота е въ женидбата?

— Но тогава въ какво седи смисъла на живота?

— Въ учението. Да учи човѣкъ, това е смисъла на живота. А защо ти толкова много настоявашъ на тази женитба?

— Азъ тѣй бихъ искалъ да бждемъ постоянно заедно. Така мжчително преживѣвамъ времето безъ тебе.

— Мислишъ ли, че механическата близость е наистина близость? Въ природата има други закони, и споредъ нея, когато двама ученика се учатъ добре, тѣ вървятъ заедно отъ класъ въ класъ. Когато двама души работятъ една и сжща работа и си помагатъ тѣ сж близко, защото близостьта имъ е необходима за работата. Когато двама души иматъ единъ и сжщи идеалъ, тогава служенето на този идеалъ ги кара да вървятъ рамо до рамо — и близостьта имъ има разумна смисълъ.

Той слушаше — думитѣ ѝ му се виждаха вѣрни и истинни. Но отъ кжде бѣше научила тя всичко

това? Толкова млада, отъ где имаше тая мъдростъ?

И размислящъ върху това, което тя му казваше, той единъ день разбра, че до тогава той се е интересувалъ за нея само като за красива статуя която е искалъ непременно да притежава. Но никога не бѣ пожелавалъ да вникне дълбоко въ мислитѣ, които изпълваха нейниятъ умъ и които хранѣха нейната душа. И че за да се доближи до нея душата му трѣбва да е проникната отъ сжщитѣ високи идеали и умътъ и сърдцето му да съдействуватъ за реализирането имъ въ живота. Когато разбра това, той сети изведнажъ, че преградата, която постоянно чувстваше между него и нея падна и че едва сега започва да я обича истински. Да я обича като душа, служеща на високъ и възвишенъ идеалъ.

Отъ този день, той разбираше думитѣ ѝ и нестрадеше както преди. Еднаквиатъ имъ пжтъ и цель въ живота — да изпълнятъ волята на Великия Творецъ — носейки обичъ и миръ между челоуѣцитѣ — ги свързваше не само за презъ краткиятъ имъ земенъ животъ, но и за презъ вѣковетѣ. . .

НЕОЧАКВАНА СРЕЦА

Отдавна една сестра, отатъкъ Балкана, ни канѣше да я споходимъ и занесемъ малко прѣсенъ и чистъ въздухъ, както тя се изразяваше, заѣсяйки и най-новитѣ слова на Учителя. Ние все ѝ обещавахме, но различни причини ни попречваха да реализираме това си обещание. Най-после, тази година, презъ първитѣ дни на юний, ний решихме да вземемъ раницитѣ си да преминемъ Балкана пешкомъ. Нѣмаше защо да бързаме — имахме цѣлъ месецъ отпуска — щѣхме да зарадваме сестрата и сѣшевременно да направимъ една хубава екскурзия. Намислихме да ношуваме гдето замръкнеме — най-после не бѣше зима, все нѣкакъ щѣхме да преминемъ добре.

Решихме и тръгнахме. Бѣхме три сестри и четирма братя. Двама отъ тѣхъ носѣха цигулкитѣ си, съ които никога не се раздѣляха, и които изглежда не имъ тежеха да ги изнасятъ по върховетѣ на планинитѣ.

Денътъ, въ който тръгнахме, бѣше ужасно горещъ и затова решихме да използваме влакътъ като превозно средство до подножието на планината, и отъ тамъ, презъ най-близкиятъ проходъ да пресечемъ и се отзовемъ на отсрещната — северна страна. Това решение се прие отъ всички и следъ нѣколко часа ние гледахме красивитѣ раззеленени мѣстности, всрѣдъ които летѣше влакътъ.

Първата нощъ прекарахме въ селцето гдето слѣзохме отъ влакътъ, втората въ едно отъ ханчетата, които се намиратъ тукъ тамъ по дългия пѣтъ, който се извиа край планината, По-нататъкъ вече, питахме за пѣтя случайно срещнати хора, или пѣкъ

разтваряхме картитѣ и се мжчѣхме да се ориентираме точно кжде сме и презъ кжде ни предстои да минемъ.

На третата сутрина ние посрещнахме слънцето отъ билото на планината, и трѣбва да кажа, че преживѣхъ рѣдко хубави минути презъ този день.

Небето бѣше чисто, ведро, нито едно облаче! Планината потрѣпваше подъ първата ласка на изгрѣващото слънце. Горитѣ още сънени размѣтваха булата съ които ги бѣ завила нощта и дърветата се надигаха на прѣсти за да зърнатъ първиятъ лжчъ на слънцето. По-щастливи отъ тѣхъ, околнитѣ високи върхове стояха величествено цѣли обляни отъ розова свѣтлина.

Всѣкога величието на природата ми е говорило за величието на Творецътъ, но въ тази утринна имаше особенна красота и слънцето сѣкашъ рѣдко е изгрѣвало съ такова вълшебство. Като че ли въ трепета на пробуждащата се природа имаше нѣкаква особенна музика и ние всички гледахме изправени мълчеливи, вслушващи се за да можемъ да я доловимъ. . . Непомня колко стояхме така, когато цигулката на единъ отъ братята започна „Благодаряй, душе моя, Господа“ — и ние всички запѣхме. Следъ нея подхванахме друга пѣсенъ. После тръгнахме и така съ пѣсни преваляхме билото и заслизахме отъ северната страна на планината. Хубавитѣ обширни гори се простираха до где ни око стигне. Когато минавахме презъ тѣхъ, азъ съ изненада забелѣзахъ, че сестритѣ и братята изглеждаха много по-красиви отъ обикновенно. Като имъ казахъ това, тѣ се усмихнаха и казаха, че гората е отразила своята красота върху лицата на всинца ни.

Бѣше мисля къмъ обѣдъ, когато чухме долитащи до насъ откъслеци отъ пѣсенъ, която явно личеше, че се пѣе отъ деца. Долитаха сжщо и весели

детски смѣхове, които именно правѣха пѣсенъта да се чува откъслечена. Неволно ускорихме крачките си. Сжществуването на хора въ планината ни зарадва и ние искахме да откриемъ малките палавници. Въ планината обикновенно гласътъ се чува доста отъ далече, затова не можехме да знаемъ и точно къде и кога ще ги видимъ. Но колкото вървѣхме, толкова повече мелодията на пѣщитѣ деца вземаше надмощие надъ звънкия смѣхъ на смѣщитѣ се.

Така вървѣхме, когато единъ отъ братята се спрѣ изведнажъ и каза:

— Я се вслушайте по-добре, или менъ така ми се струва само — тѣзи деца пѣятъ наша пѣсенъ.

— Тѣй ли? — спрѣхме се моментално и ние и се ослушахме. Очитѣ ни изведнажъ се озариха съ свѣтлина. Наистина децата пѣха: — „Колко приятно птиченце пѣе, и благодатно слънцето грѣе“ . . .

— Боже мой, какъ е дошла тази пѣсенъ тукъ въ планината? — попитахъ азъ.

Както и ние сме дошли отговори една отъ сестритѣ — и всички едновременно се втурнахме надолу. Следъ малко предъ очитѣ ни се откри чюдна картина. Долу на една хубава голѣма зелена поляна имаше насъбрани много деца, а по-далече отъ тѣхъ пасѣха стада овци. Едни отъ децата пѣха и играеха нашитѣ гимнастически упражнения, а други, малко по-далече отъ тѣхъ се боричкаха по земята и се смѣха колкото имъ гласъ държи.

Ние се спрѣхме и гледахме играещата група, която изглежда никакъ не се смущаваше отъ безгрижнитѣ смѣхове на боричкащитѣ се деца и продължаваше да пѣе и играе.

— Кой ли ги е научилъ? — попита единъ отъ братята.

— Кой знае! Навѣрно нѣкой нашъ човѣкъ — отговори другъ.

И така размишлявайки върху това ние завихме бързо покрай хребета на планината, преминавахме презъ една разредена гора и се отзовахме на хубавата голъма поляна.

Най-напредъ ни видѣ едно малко 5—7 годишно момченце и като ни посочи съ ржка извика: „е, е-е гледайте!“ Всички се обърнаха и въ мигътъ когато, ни видѣха играещитѣ спрѣха да пѣятъ и играятъ, а боричкашитѣ се малки момченца скочиха на краката си. Ние се приближихме засмѣни и дружелюбни. Отначало децата ни гледаха смаени — изненадани отъ неочакванното ни появяване отъ гората. Но по-после, когато една отъ сестритѣ извади отъ раницата си пликъ съ бомбони, малкитѣ зачервени отъ боричкането деца почнаха довърчиво да се приближаватъ къмъ тѣхъ. Момиченцата, които заварихме да пѣятъ и играятъ, се криеха една задъ друга и се усмихваха. Азъ ги заговорихъ отъ где сж — и тѣ попресрамили се, казаха че сж отъ село Игличово, ученички отъ трето и четвърто отдѣление.

— А кой ви учи така хубаво да пѣете? — ги запита единъ отъ братята.

— Учителката ни — отговори едно русичко и много хубаво дете.

— Учителката ли? — очудихъ се шеговито азъ, — а тя знае ли да пѣе?

— Знае — отговори едно отъ момченцата и се преметна на зелената трева, а другитѣ веднага огласиха околността съ звънкия си веселъ смѣхъ.

— Много хубаво знае да пѣе и свири нашата учителка — допълни мургаво момиченце, чийто тънки вежди се извиваха като нарисувани надъ заобленото му голъмо чело.

— Сигурно и тя ви учи да играете, подхвана една отъ сестритѣ — ама много хубаво играехте.

— Хубаво! — ами, кой знае колко хубаво —

казаха всички — и пакъ започнаха да се притулватъ една задъ друга.

Въ това време цигулкитѣ бѣха извадени и следъ мигъ, мелодията на пѣсенята, която преди малко пѣха дѣцата, се разнесе по поляната. Ние сестритѣ запѣхме и съвсемъ неволно заиграхме.

Децата разтворили широко очи, ни гледаха въ недоумение, после усмивка цѣвна на устнитѣ имъ и тѣ изведнѣжъ като че ли се пресрамирахъ съвсемъ.

— Хайде елате съ насъ да играемъ — поканихъ ги азъ. Отначало отказаха, но русичкото първо дойде, а следъ него и другитѣ. И сърдцето ми радостно затуптѣ, когато видѣхъ на хубавата зелена поляна да се образува малкиятъ вълшебенъ кржгъ и наоколо му хванати две по две играещитѣ.

Следъ това упражнение, цигуларитѣ започнаха отначало и заизреждахме всички упражнения. Децата се освободиха и дори нѣкои отъ момчетата, които дѣлаха нѣкакви прѣчки по-отстриани, ги оставиха и се наредиха и тѣ въ кржга.

Когато изиграхме всички упражнения, децата вече свободно разговаряха съ насъ и ни казаха, че учителката ги научила на много пѣсни. Не чакаха вече много покани и изпѣха т. е. изпѣхме заедно „Бѣлото кокиче“, „Свѣтъль лжчъ отъ горе слиза“ и още други.

— А сега можете ли да ни заведете въ вашето село и да кажете на вашата учителка, че нейнитѣ братя и сестри ѝ идватъ на гости — казахъ азъ като ги изглеждахъ всички съ радостни очи.

— Можемъ, можемъ! — викнаха всички.

Тогава решихме нѣкои отъ момчетата, които най бързо „летятъ“ да отидатъ предъ насъ и да обадятъ на учителката за гоститѣ, а ние следъ тѣхъ да отидемъ.

И всичко се нареди много хубаво. Едни оста-

наха да пасатъ стадата, други се втурнаха надолу да обадятъ на учителката си, които следъ нѣколко мига вече не виждахме предъ очитѣ си, а трети тръгнаха заедно съ насъ.

Никога не очаквахъ, че въ пазвитѣ на планината се гушело такова китно селце. На една висока поляна блестяше отдалечъ нова сграда на хубаво училище, а наоколо се редѣха двајсетина кжщи, които представляваха централната махла. А по-близко или по-далечъ, се гушеха още много кжщички, които се губѣха всрѣдъ многобройната зеленина на голѣмитѣ градини, изпълнени съ овощни дървета.

Никакъ не се съмнявахме, че учителката, която е научила тѣзи деца на пѣснитѣ и гимнастическитѣ упражнения, е наша сестра, само незнаехме коя е, тѣй като името и Анка Стайнова ни се видѣ на всички съвсемъ непознато.

Децата, които бѣха изприпкали напредъ, ни посрещнаха не далечъ отъ училището. Цѣли зачервени отъ тичането, тѣ ни казаха, че учителката имъ ей сега ще дойде. И наистина, не бѣха се минали нѣколко минути, когато отъ една пжтека или може би селска уличка, се зададе непозната млада жена, която още отъ далечъ ни се усмихваше. Ние я поздравихме съ нашиятъ братски поздравъ и тя съ нескривана радостъ ни покани у тѣхъ, като се ржува съ всички сърдечно.

Децата вързѣха край насъ засмѣни и продължаваха да ни гледатъ съ любопитство. Учителката имъ се наведе къмъ тѣхъ, пошепна имъ нѣщо и тѣ като стрели отлетѣха на различни страни. Когато следъ време донесоха гърне съ кисело млѣко, прѣсна топла пита и масло, ние разбрахме кжде бѣха отлетѣли малкитѣ палавници.

— Въ великолепно село сте, сестра — обърнахъ се азъ къмъ учителката, като преминавахме улич-

ката отъ която се бѣ задала тя — каква красота само!

— Да, нали? — обърна се тя къмъ всички ни, за да види възторга въ очитѣ ни. — Азъ така си харесвамъ селото и съмъ много благодарна на небето за гдето ме изпрати въ този прелестенъ кжтъ на планината.

— И това бистро поточе — забелѣза една отъ сестритѣ — което се провира отъ градина въ градина, ми напомня за селото гдето съмъ се родила. Планинскитѣ села като че ли не могатъ да бждатъ такива, ако не текатъ презъ градинитѣ и уличкитѣ имъ бистри вадички, край които отъ сутринъ до вечерь си играятъ децата.

— О, вода тукъ далѣ Богъ много — каза учителката. Като че ли отъ всѣка канара и дърво блика вода. Ще видите какъвъ хубавъ изворъ иматъ въ градината си моитѣ хазаи подъ голѣмата черница.

Така разговаряйки, ние неусѣтно влѣзохме въ голѣмъ дворъ, на единия край на който се издигаше спретната двуетажна кжща. Тя ни очуди както съ голѣмината си, така и съ чистотата си. Имаше голѣма широка веранда, на която ние веднага се разположихме и се радвахме на хубавитѣ гледки, които се откриваха предъ очитѣ ни.

Когато бѣхме се нахранили вече и отивахме да видимъ хубавиятъ изворъ подъ черницата, учителката ми се усмихна и каза:

— Навѣрно, сестричко, Вие не можете да си спомните за менъ.

— Не, отговорихъ азъ — не мога да си спомня да съмъ Ви виждала нѣкога.

— А пъкъ азъ Ви помня много добре и като Ви видѣхъ, веднага Ви познахъ.

— Чудно, но кжде сте ме виждали?

— На Изгрѣва. . . и Вие бѣхте тѣй мила и любезна съ мене.

— Азъ?

— Да, Вие. То бѣше отдавна, преди години. . . Азъ бѣхъ при Учителя и когато излѣзохъ, свечеряваше се вече. За първи пѣтъ бѣхъ отишла тогава и не можехъ да се ориентирамъ на кжде да вървя за да си отида. Случайно Вие минавахте презъ двортъ, азъ Ви спрѣхъ и попитахъ отъ кжде да мина за да излѣза на шосето. Тогава казахте, че и Вие ще слизате въ града. Поканихте ме у Васъ и като се облѣкохте съ новъ синъ костюмъ, заслizaхме къмъ града. Вие, струва ми се, току що бѣхте завършили гимназия. . . А тогава отивахте на концертъ. Долу, при моста Ви чакаха двама брата и една сестра.

— А-а-а, вие ли сте! — извикахъ неволно азъ, Боже мой, никога не бихъ Ви познала. . . Та тогава, Вие бѣхте съвсемъ друга, а сега сте така млада, хубава. . . и съвсемъ, съвсемъ друга. . .

— Да, вѣрно е, тогава току що бѣхъ преживѣла много скърби. Бѣхъ много измжчена и отслабнала. . . Но отъ както срещнахъ Учителя, азъ видѣхъ, че идеитѣ на които бѣхъ служила до тогава не можеха да ни донесатъ желанитѣ отъ насъ резултати. . . Видѣхъ колко години отъ живота си бѣхъ пропиляла и че човѣкъ трѣбва да започне съ оправянето на себе си, а не съ оправянето на другитѣ.. както до тогава мислѣхъ. Пъкъ и не само азъ но и всички, които сподѣляха идеята за равенство и братство.

Преминахме презъ обширна зеленчукова градина и достигнахме до малка зелена поляна всрѣдъ която се издигаше голѣма стара черница. Малко, като сълза бистро поточе се провираше измежду зелената трева и нацѣвтѣлитѣ хубави цвѣтенца. После се извиваше и отнасяше водитѣ си край млади фиданки.

— Ето извора — каза сестрата-учителка, посочвайки ни къмъ черницата.

Ние се приближихме къмъ нея и надвесихме всички надъ чистиятъ изворъ, по чието дъно и началото на вадичката му бѣха наредени чисти, бѣли мраморни камъчета, които придаваха на извора чудна красота.

— Вие сте били сигурно на Рила? — запита я единъ отъ братята.

— Да, ходила съмъ нѣколко пжти. Много искахъ този изворъ да ми напомня за онзи тамъ — извора чешма. . . но тукъ липсватъ дветѣ мраморни шепи отъ които тамъ изтича водата. . .

— Странно какъ не съмъ Ви видѣла тамъ на Рила — казахъ азъ.

— Не се е случило. . . обикновенно тамъ има толкова много и отъ различнитѣ краища на страната хора. . . — забелѣза една отъ сестритѣ, която бѣ втопила ржцетѣ си въ бистрата вадичка — че и познатитѣ понѣкога не се виждатъ.

— Да, но освенъ това, азъ съмъ минавала тамъ само така, за день, два — каза учителката — и съмъ малко сж сестритѣ и братята които познавамъ по-отблиско. . . Много пжти съмъ искала да остана повече тамъ, но не съмъ могла. Имамъ старъ баща, който изгуби зрението си отъ мъжа по мене и братъ ми и азъ презъ свободнитѣ отъ училище дни съмъ при него. Той има такава нужда отъ менъ. . .

— Е. да, разбира се — казахъ азъ, баща е. . . още повече като е така нещастенъ. . .

Вечеръта бѣше топла и необикновенно хубава. Луната освѣтляваше верандата като денемъ. Бѣхме се заговорили за Учителя — и кой какъ е отишълъ при Него. Тогава сестрата — учителка захвана да разказва съ тихъ гласъ своята история — кога и какъ отишла най-напредъ при Учителя. Ние всички

слушахме, а заедно съ насъ, сѣкашъ слушаха и околнитѣ върхове, върху които се струеше сребри-стата свѣтлина на луната.

— Казахъ Ви, започна тя — че служѣхъ на известни идеи. . . И служехъ имъ съ всичкото си сърдце и душа. Бѣхъ една отъ най-ревностнитѣ и затова, когато дойдоха ареститѣ — бѣхъ отъ първитѣ. . . Признавамъ сега, че не съмъ била права, но тогава. . . Да, арестуваха ме. . . Какво бѣше тамъ въ затвора, нѣма да разправямъ. . . Но само ще кажа, че тамъ за първи пѣтъ въ съзнанието ми изпъкна образа на Учителя. Бѣхъ слушала за него много, но никога не бѣхъ се замисляла сериозно какво е Той и Неговото Учение. И тогава въ дългитѣ дни презъ време на арестуването ми, азъ започнахъ да мисля за Него и си казахъ: „Ако нѣкога излѣза живо и здраво отъ тукъ, най-напредъ ще отида при Него.“ И какво стана? Не бѣха се изменили три дни отъ какъ бѣхъ взела това решение, вратата на стаята въ която бѣхъ затворена се отвори; на прага се показа единъ стражаръ и ме накара да го последвамъ. Отведе ме при нѣкакъвъ началникъ и той какво мислите ми каза? — „Госпожице Янка Стайнова — свободна сте да си отидите“.

Не вѣрвахъ на ушитѣ си. Азъ, която бѣхъ заплетена най-много, и въ различни книжа ми имаше името — изведнѣжъ така да ме освободятъ! Благодарихъ Богу въ душата си и си излѣзохъ.

Тогдава първата ми работа бѣше да отида при Учителя. Когато влѣзохъ при Него, Той сѣкашъ ме чакаше, въ смисълъ, знаеше, че ще отида. Плачейки, азъ Му разказахъ всичко. Той мълчеливо седѣше на столтъ си на нѣколко крачки отъ менъ и само отъ време на време поклащаше глава.

Излѣзла отъ ареста, азъ бѣхъ научила, че братъ ми и сгоденикътъ ми безследно изчезнали. Едва

следъ една година тѣ се обадиха отъ Франция, кждето сгоденикътъ ми следъ време заболѣлъ и умрѣлъ, а братъ ми и до днесъ е още тамъ. Но тогава азъ не знаехъ това и преживѣвахъ непоносими страдания. Струваше ми се, че животътъ за мене е вече свършенъ и азъ нѣмаше повече за какво да живѣя. Казахъ това на Учителя, но Той леко се усмихна и ми каза, че именно отъ сега нататъкъ ще почна да живѣя . . .

Когато си трѣгвахъ, Той ме изпрати до вратата и ми каза съ тихъ гласъ:

„Когато си въ нужда, повикай ме.“ Азъ Му цѣлунахъ ржка отъ благодарностъ и никакъ не мислѣхъ, че нѣма да се изминатъ шесть месеца, когато отново щѣхъ да го призова.

Една вечеръ, пишехъ нѣкакво писмо, когато на вратата ми се почука. Отворихъ вратата — двама души ми казаха да ги последвамъ веднага . . . Бѣхъ спокойна, защото отъ както бѣхъ се срѣщала съ Учителя, не се занимавахъ повече съ никакви комунистически идеи, а бѣхъ почнала да чета беседитѣ и се стараехъ да бжда истински човѣкъ. Но когато влѣзохъ следъ тѣзи, които ме водѣха въ сградата, гдето щѣха да ме разпитватъ, цѣла изтрѣпнахъ отъ особенъ страхъ и мжка. Чухъ тихи хълцания и плачъ, на тия, които бѣха доведени преди мене и коситѣ ми неволно настрѣхнаха. Тогава изъ дълбочинитѣ на душата ми се изтрѣгнаха думитѣ: „Учителю, помогни ми!“ И въ сжщиятъ мигъ, въ тъмния коридоръ, по който вървѣхме, се очерта свѣтла фигура и редомъ съ мене трѣгна Учителя.

Разпитвахъ ме — отговаряхъ съ странно спокойенъ тонъ — и чувствувахъ, че това спокойствие и мекота въ гласътъ ми идваха отъ Учителя. Мина-

вахъ отъ стая въ стая, отъ разпитъ на разпитъ. И Той, Учителя вървѣше все съ менъ . . . Най-после ме върнаха отново въ коридора и ми казаха, че съмъ свободна.

Въздъгнахъ дълбоко и тръгнахъ да си отивамъ. Когато пазачътъ на пѣтнитѣ врата се взрѣ въ мене, неволно извика: „Какъ? Ти си освободена?“

— Да, — отговорихъ му тихо азъ.

— Е, Божията рѣка е била надъ тебе — промълви той.

— Да, и това е вѣрно! — отвърнахъ му азъ, а гласътъ ми бѣ тѣй тихъ и мекъ, както никога до тогава.

— А страхъ ли те е да си отидешъ дома? — запита ме изведнажъ той съ нѣкаква братска грижа.

— Не, защото Богъ е съ мене.

— Сигурно е така, щомъ сж те освободили — отвърна ми той.

Кое бѣше това момче — пазача, никога не можахъ да узная — но тогава видѣхъ, че въ сърдцата на всички хора имаше единъ запазенъ кжтъ, кждето Богъ влизаше и отъ кждето проговорваше.

Тя замлъкна. Ние продължавахме да мълчимъ, впадени дълбоко въ това, което бѣхме чули. Следъ малко тя отново заговори.

— Следъ това ме назначиха въ това селце. Хората сж добри, природата прекрасна — живота ми протича като бистрия потокъ между цвѣтята. Но азъ никога нѣма да забравя на кого дължа живота си. . . И днесъ — да чета и прилагамъ въ живота си словото на Учителя, е едничката целъ и смисълъ въ животътъ ми. . .

Малкиятъ облакъ, който бѣ забулилъ случайно луната, бѣше преминалъ и заедно съ последнитѣ думи на сестрата — учителка, верандата се облѣ

отново съ трептящата сребърна свѣтлина. Отъ гърдитѣ на всинца ни неволно се строни тиха въздишка. Единъ отъ братята вдигна цигулката си и засвири пѣсенъта на Учителя. Полекичка подхванахме всички.. Въ това време, хазаитѣ на учителката тихо насѣдаха не далечъ отъ насъ на верандата. И каква приятна бѣ за менъ изненадата, когато ги чухъ да пригласягъ и тѣ на пѣсенъта? . . .

Ние пѣехме, а въ душитѣ на всинца ни трептѣше свѣтлиятъ образъ на Учителя, който всѣкиго единъ отъ насъ бѣше спасилъ отъ нѣщо. . . и показалъ вѣрниятъ пжтъ въ живота.

Околнитѣ върхове сѣкашъ се снишаваха, а горитѣ притайваха дѣхъ, за да чуютъ по добре пѣсенъта на Учителя.

Луната плуваше по небесната ширь и по-изобилно струеше сребрилата си свѣтлина. . .

Наистина, въ тази нощъ имаше чудна красота!..

На сутринъта, изпращани отъ сестрата — учителката и нейнитѣ мили ученици, ние продължихме пжтъгъ си, отнасяйки въ душата си хубавиятъ споменъ за неочакваната среща и гостоприемството всрѣдъ планината.

ГРИЖА ОТЪ ДРУГИЯ СВѢТЪ

Бѣхме се събрали пакъ у мадамъ Хедвигъ, защото тя притежаваше нѣщо като магнитъ, който ни привличаше. Може би тоя магнитъ бѣха слуховетѣ, които се шепнѣха отъ уста на ухо, че тя има връзки съ невидимиятъ свѣтъ, че може да вижда и говори съ заминалитѣ.

Това бѣ абсолютна тайна и все пакъ всички я знаехме и всички се надявахме да ни каже нѣщо за нѣкой нашъ заминалъ, както скоро направила съ една млада майка, на която било умрѣло 4—5 годишно момиченце. Тя отишла съ една приятелка у мадамъ Хедвигъ съ тайната мисълъ да ѝ каже нѣщо за детенцето. И наистина, мадамъ Хедвигъ ѝ казала, че вижда детенцето точно съ тия дрешки, съ които било то погребано, но че вървѣло накуцвайки и казало да помолятъ майка му да му даде други обувки, защото тия му сж. малки и мжно върви.

Младата майка се залѣла въ сълзи и казала, че тогава много набързо вуйчо му излѣзълъ да купи дрешкитѣ и обувкитѣ. Но, незнаейки колко голѣми да ги вземе, обувкитѣ излѣзли по малки и едва били обути на измръзналитѣ крачета.

Тѣзи и още много разправяни случки забулваха мадамъ Хедвигъ съ единъ тайнственъ ореолъ, който съ невидими нишки ни теглеше все у тѣхъ, при нея.

И тѣй, както си работѣхме и приказвахме, извъни се и слугинята внесе донесената поща. Мадамъ Хедвигъ погледна писмата, взе едно по-голѣмо,

което носеше чуждестранни печати и усмихнато каза:

— Ахъ, дъщеря ми пакъ се сетила за менъ.

— Какъ, дъщеря ви? Нима Елизабета не е тукъ? — почти въ единъ гласъ попитахме ние, а азъ допълнихъ, че ми се струва, какво вчера я видѣхъ на улицата отдалечъ.

— Да, Елизабета е тукъ, но голѣмата ми дъщеря Биси, е тамъ, въ Германия, съ мъжа си.

— Но това е невъзможно, вие сте толкова млада, какъ може да имате женена дъщеря, обади се една отъ дамифъ.

— Да, имамъ, само че не съмъ я родила азъ, нейната майка отъ невидимия свѣтъ ми каза да я взема.

— Но какъ може това нѣщо, извикахме едновременно почти всички, това е много чудно.

— И чудно и обикновено, усмихна се мадамъ Хедвигъ.

— Но моля, обърнахъ се азъ, то е толкова странно, казвате отъ невидимия свѣтъ ви сж казали, но какъ може това? Разправете ни, то е тъй невѣроятно и интересно.

— Да, Хедвигъ, обърна се най близката ѝ приятелка, моля те разправи. вѣрвай, никой нищо нѣма да каже на господинъ Херцъ.

— Моля, разправете, — обади се всички останали съ оживени лица и свѣтящи очи. Сякашъ тайнственото въ тия случаи караше, неизвестно защо, очитъ да проблѣсватъ съ страненъ блѣсъкъ.

Най-после мадамъ Хедвигъ се съгласи и започна:

— То бѣше много отдавна. Елизабета и Хенрихъ бѣха още съвсемъ малки, по на нѣколко го-

дини. Азъ бѣхъ си отишла въ Германия да получа наследството си, което бѣ оставилъ наскоро заминалия ми баща.

Една вечеръ, както си лежахъ въ моята моминска стая, гардероба изпука нѣколко пѣти. Азъ се сепнахъ и вгледахъ. Тѣзи шумове ми бѣха познати — съ тѣхъ много често си служатъ заминалитѣ, умрѣлитѣ. Помислихъ си, че баща ми ми се обажда и се вгледахъ въ жгѣла между гардероба и вратата, кждето почна да се оформява една блѣдо синкава, прозрачна вуалена фигура. Колкото се вирахъ въ нея, толкова тя по ясно се очертаваше и за моя изненада вмѣсто баща ми, се очертаваше образа на непозната мене млада жена. Най-после тя съвсемъ ясно се очерта и азъ я попитахъ какво иска.

— Но нима не ви бѣше страхъ, — попита една отъ дамнитѣ, обръщайки се къмъ мадамъ Хедвигъ.

— Не, не се бояхъ. Колкото трѣбва да се боя отъ васъ, толкова и отъ нея. А при това, азъ бѣхъ вече свикнала, не за първи пѣтъ виждахъ подобни нѣща.

„И тѣй, на въпросътъ ми, тя веднага започна съ гореща молба да прибера едничкото ѝ момиченце, което наскоро щѣло да загуби и баща си и щѣло да остане съвсемъ самичко.

„Азъ се двоумяхъ. Първо, азъ самата имахъ две деца. Отговорността за възпитанието на еднотете и неговото отглеждане е голѣма. Но най-главното, какъ ще кажа на мжжа си?

„Но тя ме молѣше, тѣй сърцераздирателно кършеше своитѣ прозрачни прѣсти, че най-после се съгласихъ, като предоставихъ на нея да уреди въпроса съ мжжа ми. Тя се усмихна, благодари и изчезна.

„Върнахъ се при децата и мжжътъ си следъ

около две седмици, но въ никой случай не можехъ да му разправа за случката съ заминалата майка, защото отново щѣше да вика лѣкарь да провѣрва здравословното състояние на нервната ми система, както бѣ направилъ преди години, когато, като младоженци, му довѣрвахъ всичко.

„Така се изминаха мисля около два месеца, когато стана едно силно землетресение и избухна голѣмъ пожаръ въ едно малко околно градче. Пожарътъ, благодарение на силния вѣтъръ и на липсата на бързо доставяне на вода въ голѣмата сума-тоха, се разпространилъ и обхваналъ доста голѣма частъ отъ града, а и колкото оцѣлела отъ пожара, била разрушена отъ землетресението. Тогава нашия градъ като най-близъкъ и богатъ, се притече на помощъ и даде подслонъ на тия, които нѣмаха никакъвъ, още по-вече, че следъ землетресението започнаха проливни студени дъждове.

„Мжжътъ ми и азъ отидохме на гарата, гдето пристигнаха пострадалиятъ, съ намѣрение да вземемъ нѣкое по голѣмо момиче, което хемъ да има добри условия за преживѣване, хемъ да ми помага като се занимава съ децата.

„Тъкмо говорѣхме и викахме едно младо момиче, което плачеше за изгубения си братъ и искаше непременно да се завърне и да го търси, едно малко, около 8—9 годишно момиченце. босичко. съ златисти кждрици, дрѣпна мжжътъ ми за пардесюто и му каза:

— Чичо, вземи мене, вземи ме... мене.

Херцъ, безъ даже да го погледне добре го отмѣсти съ едната си ржка и пристѣпи къмъ друго момиче.

„Азъ се взрѣхъ въ дветѣ сини, просълзени очички и изведнажъ видѣхъ до него, държаща го за ржка, оная сжщата жена, която ми се яви въ моята стая въ Германия. Тя ми се усмихна. Озърнахъ се — нея никои не я виждаше. Тя ме погледна умолително и азъ ѝ отговорихъ несъзнателно гласно — Ти знаешъ, азъ съмъ съгласна, но не зависи отъ менъ.

— Съ кого говоришъ, Хедвигъ, изведнажъ ме попита Херцъ, като се обърна къмъ мене.

— Съ една жена.

Коя? — и погледа му изведнажъ ме предупреди да внимавамъ за ума си.

Той винаги ужасно избухваше, когато и най-слабо долавяше моята връзка съ невидимия свѣтъ и азъ се стараехъ да скривамъ по възможность всѣко нѣщо, което би му дало поводъ за такава избухване.

Продължавахме да търсимъ момиче, но всички отказваха по най-чудноватъ начинъ. Херцъ се нервираше, но азъ гледахъ и виждахъ — водящата малкото си момиченце имъ нашепваше да се не съгласяватъ, като имъ излагаше разни доводи.

Понѣкога трѣбваше да турямъ ржка на устата си, за да не извикамъ гледайки картината отъ дветѣ страни. Въ момента, когато момичетага отказваха, майката бързо тикаше детето при Херцъ и го караше да го моли да вземе нея, че тя ще помага, ще гледа децата.

Детето тѣй трогателно молѣше, че най-после Херцъ се наведе и го погледна.

— Но какъ ще помагашъ, ти си толкова малка, ѝ каза той.

— Нищо, чичо, азъ мога, мога ще гледамъ децата. Вземи ме мене. И хубавитѣ ѝ свѣтли очички, изпълнени съ сълзи, го гледаха умолително.

Въ този мигъ видѣхъ какъ майката протегна ръжката си и я сложи на сърдцето на Херцъ. Той погледна наоколо, поиска да отстрани детето, но изведнажъ се взрѣ въ него, погледна му косичкитѣ и каза:

— Ехъ, щомъ толкова искашъ, ела съ насъ.

Майката ме гледаше съ чудно хубава усмивка, подаде ми ръжичката на детето, която държеше и ми каза: — Когато ти потрѣбвамъ, помисли за мене и ме повикай, азъ винаги ще идвамъ и ти помагамъ.

Кимнахъ ѝ едва забележимо — и тя изчезна отъ вътрешния ми взоръ.

— — — —

Детето се чувствувахе съвсемъ като у дома си. На мене казваше майко, на Херцъ, татко. Обикнахме го като наше. И азъ много често виждахъ силуета на майка ѝ около нея да ѝ помага, когато ѝ възлагахъ да се грижи за Елизабетъ и Хенрихъ. И макаръ Биси да бѣ малка, азъ винаги оставахъ съ голѣмо спокойствие децата при нея, защото знаехъ, че има и другъ по-голѣмъ, който бди надъ тѣхъ. . .

Така се минаха нѣколко години. Единъ день дойде братъ ми отъ Германия да ни види. Биси бѣ на 13 години мисля. Още щомъ я погледна, спрѣ се и дълго не сие погледъ отъ нея.

Когато си тръгваше, ми каза, че отъ първото виждане обикналъ това дете и че единъ день, когато тя порастне, ще дойде да я вземе за жена.

Той отпжтува. Днитѣ и годинитѣ минаваха. Биси растѣше и хубавѣеше. Бѣ нѣжна и който я

виждаше не можеше да остане равнодушенъ. Започнаха да я искатъ. Нѣколко младежи явно идваха да искатъ ржката ѝ. Азъ се намѣрихъ въ недоумение. На кого да я дамъ? Знамъ ли дали ще бжде щастлива? Ако не бжде, нали азъ ще съмъ отговорна? Най-после трѣбваше да се избира между трима. Но кой отъ тѣхъ бѣ най-добрия? И изведнажъ помислихъ да повикамъ майка ѝ, тя да посочи. Тя веднага се отзова на повикването ми както много други пжти. Изложихъ ѝ положението. Тя ми каза:

„Не, нито единъ отъ тѣзи. Точно следъ два месеца отъ днесъ, ще дойде единъ да я поиска — на него ще я дадете.“

На сутринъта повикахъ Биси и ѝ казахъ това, което майка ѝ ми говори. Тя прие думитѣ ѝ като абсолютни и на кандидатитѣ бѣ отказано. Следъ това записахме датата и почти всичко се забрави.

„Следъ нѣкое време дойде братъ ми и, за обща изненада, той поиска Биси. — Той бѣ устоялъ на думитѣ си — бѣ я чакалъ да порастне и сега идваше съ намѣрение да я отведе въ Германия.

„Когато погледнахме въ тевгерчето, бѣ точно 6 — два месеца отъ тогава, когато ми говори майката. Азъ не се противихъ на волята ѝ и дадохъ съгласието си. Биси ме гледаше изумена отъ радостъ — тя най-малко очакваше подобно щастие.

„Тя отпжтува за Германия. Когато влакътъ потегляше, майката дойде при менъ, поблагодари ми, сбогува се и каза, че тя е завършила работата си вече на земята и се оттегля негде другаде и че никога нѣма по вече да можемъ да се виждаме.

„Влакътъ бавно вървѣше, после се засили и изчезна отъ очитѣ ни. Заедно съ влака изчезна и образа на майката, която наистина отъ тогава вече

никога не видѣхъ. А Биси ми пише много често, тя все още не можела да свикне тамъ безъ мене". . .

Мадамъ Хедвигъ отвори пликътъ, който презъ всичкото време държеше въ ржцетѣ си, извади писмото и като се извини, се зачете въ него.

— Колко странности се случватъ въ живота, си мислѣхъ азъ, а може би и всички, които се бѣха дълбоко замислили.

МОЛБА

Всички се очудватъ на моя вторъ бракъ, но ето какъ стана той.

Бѣхъ неутешимъ. Изминали се бѣха нѣколко месеца, отъ какъ моята скъпа Кети, си бѣ заминала отъ земята, но азъ продължавахъ да плача горчиво всѣка вечеръ, самичекъ въ праздното легло.

День и нощъ тѣгувахъ по това нѣжно, хубаво, мило сжщество което съ отиването си отъ менъ, взема съ себе си и свѣтлината на деня, и красотата на нощта. Нейниятъ чистъ детински погледъ, лъчезарната ѝ усмивка и нѣжната ѝ ласка, ми бѣха необходими като самиятъ въздухъ и азъ не можехъ да не роптая противъ тая несправедлива сждба, която откъсна тъй рано нейниятъ младъ животъ, пълненъ съ благородство. И много често мисълта да свърша съ себе си ме спохождаше следъ дълбока печаль по изгубеното скъпо сжщество.

Нейнитѣ и мои близки се мъчеха да ме утешатъ, но азъ останалъ самъ, хапѣхъ устни отъ болка, търсѣхъ я изъ праздната къща и кършѣхъ прѣсти—нея я нѣмаше . . .

Една нощъ, въ едно безумно отчаяние отъ мъка и скръбъ, въ необикновенната си жажда да я видя, ако не на тоя, то на онзи свѣтъ, азъ извадихъ револвера си и го сложихъ на масата. Следъ това взехъ хартия за да напиша последната моя воля.

Въ сжщия мигъ въ стаята нѣщо изплющѣ, като скъсване на струна отъ цигулка. Обърнахъ се — нищо нѣмаше. Взехъ перото и го втопихъ въ мастилото. Шумъ отъ помѣстване на столъ ме накара

да се обърна. Всичко си бѣше тихо и спокойно. Най-после написахъ нѣколко реда на листа и въ момента, когато посѣгахъ къмъ револвера, усѣтихъ особено докосване на рамото си и лѣкъ вѣтрець погали челото ми, после премина по устнитѣ ми.

Изведнажъ се сепнахъ. Почувствувахъ особеното чувство, когато Кети прекарваше нѣжнитѣ си прѣсти по челото ми.

— Ти ли си Кети? — извикахъ неволно азъ.

— Да, азъ съмъ, отговори нейниятъ гласъ. и полека, полека се оформяше на нѣколко крачки отъ менъ, нейната фигура, изтъкана сѣкашъ отъ прозрачни вуали, излизаща отъ синкаво белезникавъ облакъ.

— Людмилъ, — каза ми тя, — ти тъй много искашъ да ме видишъ, но защо по тоя начинъ?

— Нима незнаешъ? — отвърнахъ азъ, и направихъ крачка напредъ къмъ нея.

Тя цѣла трептѣше въ нова, непозната менъ до тогава прелестъ.

— Слушай, Людмилъ, твоята постоянна скръбъ и сълзи, сж едно голѣмо страдание за менъ. Не жгувай повече.

Азъ я гледахъ като безуменъ, нима това ми говорѣше моята Кети?

— Чуй ме, продължи тя, нѣщата отъ тоя свѣтъ изглеждатъ съвсемъ различни отъ както се виждатъ отъ вашия свѣтъ. Тукъ има само души, безъ плътъ, които се ржководятъ отъ висшитѣ закони на природата. Искашъ ли да изпълнишъ една моя молба и да ме облекчишъ много?

— О! разбира се Кети.

— Тогава изслушай ме, но безъ да ми въз-

разявашъ. Азъ имамъ една сестричка, която ти никога не си виждалъ. защото не е живѣла при насъ, тя е дъщеря на втората ми майка отъ първиятъ ѝ бракъ, ти трѣбва да се оженишъ за нея.

— Азъ! Кети ти си безумна! . . .

— Не, ти ми обеща. Но слушай, по много причини, отъ миналото и настоящето — кармични причини както ги наричатъ въ книгитѣ, които напоследъкъ ти тѣй много четешъ, заради доброто на тебъ и на менъ е необходимо ти да се свържешъ съ нея. Помни това! . . .

И полека следъ тая последна фраза, ефирната фигура се разтлѣя — Кети изчезна.

Отново се сепнахъ. Халюцинация ли бѣше или реалность? Азъ тѣй безумно искахъ да я видя. Молѣхъ и искахъ това день и нощъ. Четѣхъ книги и бѣхъ правилъ съмичекъ какви ли не опити до тогава да повикамъ духътъ ѝ, но все напраздно. И ето сега, въ момента когато бѣхъ решилъ азъ самъ да отида при нея, тя дойде и какво ми поиска? О! не, това е невъзможно. Нейна не еднокръвна сестричка. О! ами азъ никога не бихъ могълъ да я обичамъ. Не, това е абсолютно невъзможно . . . Азъ не искамъ, не искамъ това . . .

На другата вечеръ Кети пакъ дойде, и пакъ ме моли за сжщото. За нея било такава мжка и такава страдание да се материализира, но затова пъкъ, ако съмъ се съгласѣлъ, би било голѣмо облекчение за нея.

Отъ тогава, тя всѣка нощъ идваше, говорѣше ми, обясняваше ми много закони и свършваше съ сжщата молба. Това за нея би било отъ голѣмо значение. Най-после тя ме молѣше да сторя това

заради нея, въ името на оная голѣма обичь, която съмъ ималъ къмъ нея.

Азъ се блъскахъ денемъ като лудъ. Хиляди мисли се преплитаха въ мозъкътъ ми: — „Ами какво ще каже обществото? Какъ ще погледнатъ на това родителитѣ ѝ? И азъ самиятъ какъ да привикна съ мисълта, че изъ стаитѣ на моята кжща, ще ходи не Кети, а друга?“

Но когато настѣпваха вечеритѣ, Кети отново се явяваше и настоятелно ме молѣше да направя тая жертва за нея. Да не слушамъ обществото . . . за жителитѣ на другия свѣтъ нѣщата изглеждатъ друго яче и общественото мнение нѣма значение. Тамъ всичко се дирижира отъ закони по-високи отъ човѣшкитѣ.

Тя тѣй трогателно ме молѣше, тѣй много искаше да изпълня това ѝ едничко желание, което би я облекчило и би докарало въ равновесие известни кармични отношения, че азъ най-после се съгласихъ.

За мигъ тя цѣла възсия отъ радостъ, свѣтлина премина презъ цѣлата вуалена фигура и тя усмихвайки се, благодарейки ми отъ сърдце, изчезна . . .

На менъ не оставаше нищо друго, освенъ да изпълня единственната гореща молба на най-любимото на менъ сжщество.

Да, зная, мнозина ще се осъмнятъ, както и азъ бихъ се осъмнилъ, ако да не бѣ се случило съ менъ и ще попитатъ— „Истина ли е това?“

— Да, истина е. Истина е, че нашитѣ скжпи заминали сж живи, тѣй както и самитѣ ний, макаръ ѝ въ единъ другъ, непознатъ намъ свѣтъ,

Сюжета взетъ отъ истински случай

КАКВО Е НЕОБХОДИМО

Приказка

Живѣлъ нѣкога младъ царь. Той ходѣлъ често между хората на царството си и неговото сърдце тжгувало съ тѣхнитѣ тжги и страдало съ страданията имъ. Когато се връщалъ въ палатитѣ си, на праздно младата царица искала да го развесели съ хубавитѣ си очи и нѣжни ласки, напраздно свирцитѣ свирили най-чудни мелодии — той стоялъ замисленъ дълбоко и питалъ: — „Какъ, какъ да се помогне на тоя народъ? Какъ да премахне страданията имъ? Какъ да премахне скърбитѣ имъ?“

И вечерь, когато свирцитѣ замлъквали, когато веселбитѣ и вечеритѣ се прекратявали, а младата царица се прибирала въ своитѣ покои, тогава младиятъ царь намѣтвалъ плаща — дрехата на своя вѣренъ слуга, тихо преминавалъ царскитѣ градини и стигалъ до голѣмата порта. Тамъ го очаквалъ неговиятъ любимъ конь, черъ като самата нощь, той се качвалъ на него и изчезвалъ въ тъмнината като привидение къмъ високата планина. Тамъ, въ една малка, издѣлана въ самата скала стаичка го очаквалъ единъ, който сжщо така милѣлъ за царството на младиятъ царь и искрено желалъ да помогне на народътъ му. Когато сещалъ стѣпкитѣ на младиятъ царь да притихватъ до неговата врата, той излизалъ да го посрещне. Царътъ махвалъ покривалото си, сѣдалъ при нозетѣ на бѣловласия мждрецъ и дълго говорѣли.

— Ти все още настоявашъ, казалъ мждрецътъ

на младия царь, че паритѣ и богатството ще премахнатъ нещастията, скърбитѣ и страданията на твоя народъ. Опитай тогава! Ти ще имашъ толкова злато и богатства, колкото никой земенъ царь не е ималъ — раздай ги на твоя народъ и вижъ плодоветѣ на твоята мисълъ.

Младиятъ царь възсиялъ отъ радостъ, грабналъ ржката на мждреца и я цѣлуналъ, а отъ очитѣ на мждреца капнали две едри капки сълзи. . .

На сутринята настанала голѣма тревога въ царскитѣ палати. Младата царица кършела бѣлитѣ си прѣсти и се превивала отъ мъжа и скръбъ — младиятъ царь го нѣмало.

Слугитѣ тичали, пратеници кръстосвали цѣлата страна, но никжде нито следа не се намѣрило отъ младиятъ царь. Най-различни слухове се носели за неговото изчезване, до като най-последно всичко притихнало и мѣлвата за него престанала да се носи отъ уста на уста . . .

Единъ день пристигналъ незнайно отъ где непознатъ човѣкъ, влизалъ въ беднитѣ кжщи и тамъ оставялъ злато и богатства. Мѣлвата за него бързо се разнесла и той бивалъ заобикалянъ отъ голѣми тълпи народъ, които пълзели предъ нозетѣ му и молели да имъ даде милостиня. Той раздавалъ, раздавалъ и гледалъ съ проникващъ погледъ да види радостъ да бликне въ очитѣ на тия, които вземали богатството, което имъ давалъ, усмивка да озари лицата имъ, щастие да изпълни душитѣ имъ. Но уви, напраздно! Тълпата отначало пълзяла предъ него, после се изправяла и почвала не да моли, а да иска, да претендира на кого трѣбва да се даде и на кого не. Чували се гласове на мнозина да

надвикватъ тълпата и да крѣскатъ на тоя, който давалъ безъ мѣрка злато и скъпи богатства.

— Защо давашъ на тоя, той е богатъ, а азъ нѣмамъ нищо!

— Този е разбойникъ, защо му давашъ — или и ти си като нѣго?

— Това е несправедливо да давашъ така, крѣскалъ трети и посѣгалъ самъ да отдаде на себе си правото.

Тъга и скръбъ изпълвали сърдцето на незнайния дарителъ. Той изчезвалъ презъ нощта незнайно где и на сутринята се явявалъ на другъ край на царството и пакъ раздавалъ злато и скъпоценни богатства. И пакъ сжщото ставало.

Единъ день, било по залѣзъ слънце. Незнайния раздавалъ съ пълни шепи. Тълпата ставала все по-голѣма и протягала рѣце, молила, просила, искала. Незнайния дарителъ ги гледалъ и търсилъ да види една усмивка, единъ изпълненъ съ свѣтлина погледъ. Но уви! — очитъ, които го гледали, били изпълнени съ алчностъ, съ жажда за повече и повече. Устата имъ били изкривени отъ завистъ и злоба. И рѣцетъ протегнати за милостъ, се протягали съ явна заплаха.

Той гледалъ какъ за парче злато паднало на земята се сбивали и какъ налитатъ върху него съ вдигнати юмруци считайчи го виновенъ за всичко. Тогава той съ всичката болка на душата раздралъ дрехата си и оставилъ да се жде съборенъ и удрянъ отъ разярената тълпа, която намирала, че той не

раздава тъй както изисквала справедливостта споредъ тѣхъ.

Но въ сщия мигъ нѣкой извикалъ — „Царътъ, царътъ е това!“ Всички се смръзнали и останали като вкаменени. Следъ мигъ той стоялъ изправенъ, а тълпата паднала по очи предъ него и молила за милость и пощада.

Не сте виновни вий, а азъ — промълвилъ младиятъ царъ и отминалъ. Той едва сега разбралъ дветѣ едри сълзи отъ очитѣ на мждрецътъ. . .

А народътъ тичалъ следъ него и го молилъ да се върне.

На върхътъ на планината го чакалъ мждрецътъ.

— Е, сине мой, казалъ му той — разбра ли, че паритѣ и богатствата не носятъ миръ и радость на земята?

— Разбрахъ — отвърналъ тихо младиятъ царъ.

— Не злато и богатства липсватъ на твоя народъ — продължилъ мждрецътъ — и не тѣ сж които ще донесътъ благоденствието му, а **Обичъта**. Ако твоя народъ имаше обичъ помежду си, ималъ би всичко, защото благо то на единия щѣше да бжде благо за всички и благо то на всички, щѣше да е такова и за единия.

— Да, промълвилъ младиятъ царъ.

— И искашъ ли още да помогнешъ на хората отъ твоя народъ?

— Искамъ, но какъ?

— Научи ги да обичатъ!

— Разбрахъ — отвърналъ младиятъ царъ. Цѣ-

луналъ ржка на Мждрецътъ и тръгналъ да слиза отъ планината. Когато се обърналъ, видѣлъ лицето на Мждреца озарено отъ лжчезарна усмивка, очитѣ му избликвали свѣтлина и устнитѣ му повтаряли: — „Любовь, любовь къмъ всички и всичко“

Въ душата на младия царъ зазвучала неземна мелодия. Стѣпкитѣ му го водили къмъ тия, които били долу — той имъ носѣлъ въ сърдцето си единичекъ даръ — Обичьта.

ЕКСКУРЗИЯ

Бѣше хубава пролѣтъ. Азъ и още двама братя решихме да направимъ голѣма екскурзия презъ планината и достигнемъ до другиятъ край на нашата малка родина.

Една утринa ние турихме раницитѣ на гърбоветѣ си, единиятъ отъ приятелитѣ взе цигулката, другиятъ своята нераздѣлна флейта и като си прочетохме „Добрата молитва“ — тръгнахме на пѣтъ.

Пжтуването бѣше весело и приятно. Бѣхме си вземали нѣкои адреси на наши братя и сестри отъ селата и градоветѣ, презъ които мислѣхме ще мине нашиятъ пѣтъ. И благодарение на това, ние често се радвахме на радушниятъ братски приемъ, който ни указваха братята и сестритѣ, у които се случваше да пренощуваме.

Нѣкъде, където нѣмаше наши хора, ние се връжководѣхме отъ вътрешното си чувство — и пакъ се случваше да бъдемъ поканени отъ добри хора и ние на утрината благодарейки на домашнитѣ и на Бога, продължавахме нашето прекрасно пжтешествие.

Случваше се въ нѣкои села, единиятъ отъ приятелитѣ да засвири съ цигулката, другиятъ съ флейтата, а азъ имъ пригласяхъ съ уста и край насъ се събираха множество хора, които ни гледаха съ усмихнати очи и съ развеселени сърдца. Въ такива случаи предложенията за подслонъ и поканитѣ за пренощуване се сипѣха отъ всички страни отъ заобикалящитѣ ни хора. — А ние се радвахме и благодарѣхме Богу.

Всичко бѣше така хубаво, бихъ рекълъ — чу-

десно. Бѣхме може би на срѣдата отъ пжтуването си. Вървѣхме въ подножието на Балкана. Времето изведнажъ се застуди и задуха остъръ и пронизителенъ вѣтъръ. Ние си овихме шалчетата около врата, позаторихме дрехитѣ си и пакъ продължихме да вървимъ, пѣйки една следъ друга нашитѣ пѣсни. Но времето осезателно се промѣняше и ставаше все по-студено. На единъ кржстопжтъ ние се подвоумихме на кжде да вървимъ. Отъ планината се бѣше спуснала гжста мъгла и ние не можехме да видимъ на петъ метра какво има предъ насъ. Следъ кратко-двоумение, ние тръгнахме по пжтя, който водѣше на дѣсно отъ насъ и ускорихме хода си. Следъ часъ, два, мъглата се вдигна отъ противоположенъ вѣтъръ, който я гонѣше къмъ планината. Предъ насъ се разкриха красиви гледки, макаръ и помрачени отъ заоблаченото и мрачно небе.

Отивахме, но кжде — незнаехме. Единъ отъ приятелитѣ разтвори една карта — потърсихме пжтищата и намѣрихме посоката, по която вървѣхме, но тя бѣ съ известно отклонение отъ тая, която си бѣхме начертали. Мъглата ни бѣ отклонила. Но ние като си казахме: — „Всичко е за добро“ — продължихме да вървимъ.

— Свечеряваше се вече. Времето ставаше все по-студено и заедно съ него запрехвърчаха снѣжинки.

Ние крачихме мълчаливо съсрѣдоточени въ себе си. Планината се издигаше висока и тъмна съ вѣковнитѣ си гори, отъ които долиташе постоянно бучене на вѣтърътъ, който овиваше клонитѣ имъ.

Отъ нѣколко часа вече очакваме да видимъ село, но такова никжде не се виждаше. И ние вървейки се взирахме въ дрезгавината съ тайната ми-

сълъ да зърнемъ нѣкжде селце. И наистина, при единъ завој на пжтя ние забелязахме въ далечината свѣтлинки. Крачкитѣ ни инстинктивно се ускориха и ние забързахме къмъ това незнайно за насъ селце, което се гушеше въ пазвата на планината.

— Кжде ли ше намѣримъ подслонъ, запита единъ отъ приятелитѣ.

— Кждето ни каже Богъ — каза другия — и пакъ умълчали се, продължавахме да вървимъ. А снѣжинкитѣ танцуваха около насъ и вѣтъра ни пронизваше

Бѣхме стигнали въ началото на селото, и всѣки отъ насъ навѣрно си мислеше кжде да похлопаме и попитаме за преношуване, когато чухме изведнѣжъ звученъ гласъ да пѣе:

„Колко съмъ доволна, че ме Господъ любя,
Мждростъта ми дава знание, богатство. . .“

Този, който пѣеше, навѣрно тичаше, и ритъма на пѣсенъта се сливаше съ ритъма на тичането и танцуващитѣ снѣжинки. Ние изведнѣжъ се спрѣхме изненадани отъ внезапното чуване на пѣсенъта, която продължаваше:

— Че съмъ живо здраво, весело си пѣя,
трудя се, работя, Богу се надѣя. . .

И очитѣ ни свикнали съ дрезгавината, съзрѣха една тичаща презъ широкъ дворъ фигура. Стигна до малката кжщица, която не бѣ далечъ отъ насъ, бутна една врата и на нейната рамка, благодарение на идващата отъ вжтре свѣтлина, се очерта силуета на младо момиче.

Стжпкитѣ и на тримата ни се отправиха къмъ малката кжщица, а сърдцата ни и душитѣ ни бѣха възрадвани до немай кжде.

Следъ нѣколко минути ние почукахме на сжщата врата, кждето бѣ влѣзло младото момиче, което продължаваше да пѣе. За мигъ пѣсенята спрѣ. Бързи стжпки се отправиха къмъ вратата и когато се отвори, ние тримата вдигнахме ржка и казахме:

— Нѣма любовъ като Божията любовъ.

— А-а-а — извика изненадано младото момиче въ първиятъ мигъ, но изведнѣжъ разтвори широко вратата и каза:

— Само Божията Любовъ е Любовъ: — Елате, влѣзте!

Ние влѣзохме въ свѣтла приветлива стаица и нѣкаква незнайна радостъ преливаше въ сърдцата ни.

Момичето се втурна къмъ една съседна стая и извика:

— Мамо, ела по-скоро, братя дойдоха! — и веднага следъ това дойде да ни помага да си снемемъ раницитѣ, за което и не стана нужда, понеже ние ги бѣхме свалили вече.

Тозчасъ тя разпали по-силно печката, тури чайника да кипне вода и ние се почувствувахме въ тиха, близка и родна атмосфера.

Следъ малко майката дойде съ ведро млѣко и ни поздрави сърдечно съ грѣйнала усмивка на лице, като че ли бѣхме скжпи близки, които вижда следъ дълга раздѣла.

— Боже, колко се радваме, каза майката, като оставаше ведрото до печката, колко се радваме, че дойдохте! Колко години сме се надѣвали да ни дойде нѣкой братъ да ни посети. . . Да ни поговоримъ

малко за милиятъ ни Учителъ. . . А сега така изведнѣжъ. . .

— Риле, обърна се тя къмъ момичето, донеси легена и котлето съ гореща вода отъ кухнята. . .

— То като че ли нѣкой ме накара преди малко да я туря, така рекохъ си да се намира топла вода. . .

Момичето цѣло заруменѣло и озарено съ чудна усмивка донесе новъ, чистъ легенъ, тури въ него топла вода и ние единъ следъ другъ си измихме краката, което бѣ за насъ такава благодать следъ толкова часово пжтуване.

Когато сърбахме следъ малко топлата вода съ бучка захаръ, на вратата се почука и влѣзоха селяни и селянки. Всичкитѣ бѣха усмихнати, радостни и ни поздравиха съ „добре дошли, братя.“

Кога момичето бѣше изхвърчало и съобщило на първитѣ тѣмъ близки братя и сестри, не бѣхме усетили. Но не следъ много, малката стаица се изпълни съ сестри и братя, които за първи пжтъ въ живота си виждахме, но които чувствувахме близки въ душата и сърдцата си.

— О, живи бѣхме, казваха тѣ, да видимъ и ние братя да ни дойдатъ и да ни кажатъ нѣщо повече, че ние тукъ се събираме и четемъ беседитѣ на свѣтлиятъ ни Учителъ, но нали сме прости, какво разбираме. А така да ни поучи нѣкой, да ни каже нѣщо човѣкъ, който съ ушитѣ си е чулъ словото на Учителя.

И на всички очитѣ изпълнени съ особенна свѣтлина и чакаха да чуютъ нѣколко думи. . . отъ насъ, които всѣки день едва ли не бѣхме край Учителя. . . Сърдцата имъ бѣха тѣй жадни, душитѣ тѣй напрегнати — и азъ едва тогава разбрахъ великата благодать, която имаме ние тука на Изгрѣва — да виждаме и слушаеме Учителя всѣки день. . . А тѣзи хора

тъй жадуваха да чуят нѣколко думи отъ тогава, който е виждалъ Учителя. . . — О, блаженнитѣ! . . . — мислѣхъ си въ себе си азъ.

Единиятъ отъ приятелитѣ остави чашата съ вода да поизстине и отвори цигулката си. Следъ него и другиятъ взе флейтата и въ малката стаица се разнесоха звуцитѣ на „Благославяй, душе моя, Господа,“ — поети въ тихъ хоръ отъ всички присѣтствующи.

Незная защо, сълзи бѣха изпълнили очитѣ ми. . . Всичко бѣ тѣй хубаво, тѣй задушевно. . . искрено. Следъ тази пѣсень изпѣхме втора, трета, четвърта. . . И никога по-реално не съмъ чувствувалъ присѣтствието на Учителя, както тогава. Той бѣше и въ сърдцата и въ душитѣ на всички ни, и въ въздуха и по цѣлата земя и по цѣлото небе! . . .

На другия день бѣше недѣля. Невидима ржка бѣ прогонила облацитѣ, снѣгътъ, студътъ, вѣтъра. Слънцето прекрасно и величаво бѣ посрешнато отъ всички братя и сестри на това незнайно сгушено въ планината селце.

Следъ това въ една голѣма стая, кждето бѣха се събрали много селяни освенъ нашитѣ хора, прочетохме беседа отъ Учителя. После отново се заредиха една следъ друга нашитѣ пѣсни, които издигоха душитѣ ни и ги завеждаха въ красивия Божественъ животъ.

Когато си тръгнахме отъ това селце, струваше ми се, че съмъ изживѣлъ тамъ нѣкакъвъ особенъ празникъ, какъвто никога до тогава не бѣхъ преживѣлъ.

Сестритѣ и братята просто не искаха да ни пуснатъ да си тръгнемъ. Мнозина ни одариха съ какво ли не, за което ни ставаше крайно неловко — но всѣки отказъ наскърбяваше сърдцата имъ.

Натоварени бѣхме съ безброй поздравии за Учи-

теля, когото тѣ не бѣха виждали, но обичаха и почитаха съ всичкото си сърдце и душа.

Когато се сбогувахме далече извънъ селото съ сестричката, която съ пѣсенъта си ни бѣ открила присѣтствието на братята и сестритѣ въ селото, тя ни каза.

— Кажете моля на Учителя, че една мечта и едно желание имамъ въ живота си: — Да Го видя! . . . и следъ това ако ще и да умра.

— О, не, извикахме едновременно и тримата, по-добре да живѣете. . .

— Да, така е, по добро е да живѣе човѣкъ и да изпълнява волята на Бога и Учителя. . . О, вие сте блаженни, че очитѣ ви могатъ да Го виждатъ. . . А азъ тѣй бихъ искала само веднѣжъ. . . веднѣжъ да Го видя наистина. . . и очитѣ и изпълнени съ свѣтлина се вираха въ далечината безъ да клепнатъ.

— Ще Го видите, казахъ ѝ по вдѣхновение азъ.

— Да? — възкликна тя.

— Да! — повторихъ съ увѣреностъ азъ.

Цѣлото ѝ лице просия. Тя ни вдигна за сетень поздравъ ржка и ние си тръгнахме.

Дълго изъ пжтя ние не говорихме. Душитѣ ни и сърдцата ни бѣха изпълнени съ чудната радостъ, преживѣна съ братята и сестритѣ въ малкото планинско селце. . .

ПРИКАЗКА

Живѣлъ нѣкога единъ Мждрецъ. При него отивали много. Той не живѣлъ въ гжститѣ дѣбрави на вѣковна гора или на високъ планински върхъ, той живѣлъ между хората, защото билъ пратенъ за земята да помага на тия, които търсятъ пжтя за „Нагоре“

Като рѣка се стичали отъ всички краища при Мждреца и като рѣка се изливала мждростъта му и давалъ всѣкимо необходимото. Скърбязитѣ си отивали радостни, болнитѣ здрави, угнетенитѣ — спокойни и бодри.

Единъ день при мждрецътъ дошълъ младъ момъкъ и попиталъ мждреца — „Що е човѣкъ и какво може да стане?“

Погледналъ го мждрецътъ съ благъ погледъ, който прониквалъ до самитѣ дълбочини на душата му, и казалъ: — „Ела следъ менъ.“ — и завелъ момъкътъ въ стая пълна съ книги. На една маса имало снопове бѣли листове готови за писане. Мждрецътъ взелъ единъ отъ бѣлитѣ листове и казалъ: „Кое прави ценна тая хартия? Съ нея какво би могълъ да направишъ?“

Момъкътъ го гледалъ съ широко отворени очи, неразбирайки за какво му говори.

— Слушайте, казалъ му мждрецътъ, ако на тази хартия, единъ писателъ напише поема, ако единъ мждрецъ напише на нея мждри слова, ако единъ математикъ напише разрешението на една задача — тогава тя ще бжде ли еднакво ценна съ хартията

на която не е написано нищо или пъкъ съ нея е било увита нѣкоя непотрѣбна вещь?

Значи, не самата хартия, а написаното на нея е което я прави ценна и почитана отъ другитѣ. Така е и съ човѣка. Какво е той, питате вие, — една хартия. Каквито мисли напишете въ умътъ си, каквито чувства сложите въ вашето сърдце, каквито постѣпки изпишете въ вашиятъ животъ — това ще бждете и вие самитѣ.

— Разбрахъ, промѣлвилъ тихо момъкътъ.

КНИГАТА „ИМА ЛИ ДРУГЪ СВЪТЪ“
ОТЪ НЕВЪНА НЕДЪЛЧЕВА СЕ
ОТПЕЧАТИ ВЪ 3000 ЕКЗЕМПЛЯРА
ВЪ ПЕЧАТНИЦА „БРАТСТВО“
— СЕВЛИЕВО ПРЕЗЪ 1941 ГОДИНА.

Ограничи материалнитѣ си желанія, и ти
ще вкусишъ отъ Радостѣта на Бога.

Учителя.

ДРУГИ КНИГИ ОТЪ Н. НЕДѢЛЧЕВА

1. Татковитѣ приказки за Нея.
2. Чута молитва — разказъ.
3. Всичко е за добро — разкази.
4. Какъ намѣрихъ Учителя — ист. случай.
5. Презъ очитѣ на обичѣта — разкази.
6. Превъзмогване — романъ.
7. Бащина обичъ — преработени приказки.
8. Рибарчето и езерната царица — приказка.
9. Дарѣтъ на феитѣ — приказки.
10. Чудната цигулка — приказки.
11. Когато любовѣта заговори — разкази изъ
сп. М. Домакия
12. Свѣтлина въ живота — втора майка — романъ.

ЦЕНА 5 ЛЕВА

Всичко относно книгата да се изпраща
до Невѣна Недѣлчева, кв. Изгрѣвъ, София XIII.